Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Кошт нумару—3 кап.

САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ БССР

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:
На 1 месяц . . . 70 к.
» 3 » . . . 2 р.
» 6 » . . . 4 »
» 1 год . . . 7 »
Зьмена адрасу: іншагародніх—20 к., мясцовыя—10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:
За радок компарэлі пасьля тэксту . . . . 50 к.
За радок нонпарэлі пасярод тэксту . . . . . 1 р.
За радок нонпарэлі перад тэкстам . . . . . 1 р. 50 к.
Сьпешныя—на 50 проц. дараж.
Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:
За 1 дакумант . . 35 кап.
» кожны дадатковы—15 »
Беспрац. і чырвонаармейцы за 1 дакумант—15 к., за кожны дадатковы—5 кап.
Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

Падпіска прымаецца ў кантэры газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх паштова-тэлеграфных канторах.
Абвесткі прымаюцца канторай газэты: Менск, Савецкая 63 Тэл. № 244
АДРАС РЭДАКЦЫІ—Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 478. Тэл. рэдактара—769

7-ы год выданьня. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА № 171 (1766) Пятніца, 30-га ліпеня 1926 г.

Аб працы дэлегацкіх сходаў жанчын.

Набліжаецца час перавыбараў дэлегацкіх сходаў жанчын у БССР. Перавыбары пачнуцца ў гарадох з 15 верасьня і ў вёсках з 15 кастрычніка г. г. Трэба да кампаніі перавыбараў рыхтавацца загадзя, каб яе як сьлед правесьці.

Асаблівую ўвагу трэба ў гэтым годзе зьвярнуць на ўцягненьне батрачак у склад дэлегацкіх сходаў, бо месца гэта ў нас самае слабае. Мала таго, што батрачкі павінны быць уцягнуты ў дэлегацкія сходы ў значна большай колькасьці, чым цяпер, трэба асабліва падыйсьці да іх выхаваньня, зрабіць з батрачак актывістак для грамадзкай працы ў саветах, каапэрацыі, прафсаюзе і г. д. Дэлегацкія сходы павінны таксама дапамагчы батрачцы падняць яе культурны ўзровень.

За год працы многія дэлегаткі ліквідавалі сваю няпісьменнасьць, але некаторыя яшчэ засталіся няпісьменнымі. Трэба дабівацца, каб старыя дэлегаткі разам з новымі навучаліся грамаце і выкарыстоўваліся на практычнай працы.

Прыступаючы да выпуску старых дэлегатак, трэба іх разьмеркаваць для працы ў саветах, каапэрацыі і г. д., цесна зьвязаць іх працу з усім беспартыйным актывам вёскі, бядняцак—з працай сярод беднаты. Задача партарганізацый—ня страціць старых дэлегатак, а цясьней зьвязаць іх з новымі і са ўсёй працай ў вёсцы. Многія дэлегаткі захочуць навучыцца, трэба ім у гэтым дапамагчы, а найбольш адданым, правераным на практычнай працы, найбольш блізкім партыі, дапамагчы ўступіць у КПБ(б).

Але ня толькі неабходна зьвярнуць асаблівую ўвагу на падрыхтоўку да правядзеньня перавыбараў дэлегацкіх сходаў жанчын. Неабходна яшчэ да перавыбараў і пасьля іх зьвяртаць увагу на самую працу дэлегацкіх сходаў.

Вялізная армія сялянак-дэлегатак бясспрэчна мае вялікае значэньне ва ўсім грамадзкім жыцьці вёскі. Праз гэтыя кадры дэлегатак, партыя цясьней зьвязваецца з шырокімі масамі.

Дэлегацкі сход у вёсцы зьяўляецца лепшай школай па выхаваньню і падрыхтоўцы сялянак да грамадзкай працы. За апошнія гады дэлегатка-сялянка заваявала сабе досыць пачэснае месца ў грамадзкім жыцьці вёскі. Але тут трэба ісьці далей. Зараз, калі партыяй пастаўлена сур'ёзная задача па правядзеньню суровага рэжыму эканоміі ў краіне, дэлегатка-сялянка адыграе не малую ролю ў яе выкананьні таму, што, каму, як не дэлегаткі, ведаць аб працы мясцовай каапэрацыі, сялкому, савету і іншых грамадзкіх і дзяржаўных органаў у вёсцы? Як складаецца і праводзіцца раёнаны бюджэт, як праводзіцца збор сельска-гаспадарчага падатку і г. д? Вока дэлегаткі павінна быць накіравана на зьберажэньне кожнай савецкай капейкі, на барацьбу з усімі, хто не праводзіць суровага рэжыму эканоміі, хто злоўжывае і няправільна траціць дзяржаўныя сродкі, хто займаецца выганам самагону, крадзяжом і інш.

У працы па правядзеньню рэжыму эканоміі павінен быць зацікаўлены ня толькі дэлегацкі сход, але і кожная дэлегатка ў паасобку. Дэлегацкі сход павінен быць цесна зьвязан з усім грамадзкім жыцьцём сяла. У такім важным пытаньні, напрыклад, як правядзеньне перавыбараў саветаў, дэлегацкі сход сялянак павінен прыняць самы гарачы ўдзел. Пытаньне аб перавыбарах саветаў павінна быць дэтальна абгаворана на дэлегацкім сходзе і выпрацаваны плян удзелу дэлегацкага сходу ў перавыбарах. Асноўная задача ўсіх дэлегатак у момант перавыбараў—уцягнуць у перавыбары ўсю бедната вёскі, дапамагчы ёй арганізавана падрыхтаваць кандыдатаў у саветы, зацікавіць перавыбарамі серадняцкую масу вёскі і ўцягнуць яе ў перавыбарную кампанію разам з беднатой вёскі.

Ва ўсёй гэтай працы дэлегаткі павінны памятаць, што ні адна жанчына серадначка, бядначка і батрачка не павінна застацца ў хаце ў час перавыбараў.

Вялікая задача ляжыць на дэлегатках у працы з беднатой. Іх справа—уцягнуць усю жаночую бедната вёскі на сходы бядняты, у групы беднаты. Дэлегаткі-бядначкі, як асноўнае ядро ў складзе дэлегацкіх сходаў, самі павінны ў першую чаргу сваім прыкладам паказаць, як трэба працаваць па правядзеньню рэжыму эканоміі, па перавыбарах саветаў і ў працы з беднатой.

НА ПРАЦЭСЕ РАКОШЫ--ВАГІ.

Прамова абаронцы Ленгіэля.

Увесь працэс пабудаваны на правакацыі. — Абвінавачаных нельга судзіць за іх пераконаньні, а інкрымінуемыя «злачынствы» не даказаны.—Вэнгрыя астрожніца ўсяго сьвету.

ВЕНА, 28-VII. Сёньня ў 12-ты дзень працэсу Ракошы—Вагі з прамоваю выступіў абаронца Ракошы і Вэйнбергера Ленгіэль. Сваю прамову ён распачаў з вострае крытыкі правакацыйных выпадаў пракурора супроць УсеКП, Камінтэрна і Савецкага Саюзу.

Выступаць з лаянкаю супроць Савецкага Саюзу і УсеКП, нібыта, дзеля патрыётычных меркаваньняў,—заявіў Ленгіэль,—лёгкадумна і нясумленна, бо Савецкі Саюз і Камінтэрн пратэставалі супроць Трыанонскага міру і не прызнаюць Лігі Нацый. Пяты Кангрэс Камінтэрну выразна падкрэсьліў неабходнасьць барацьбы за поўнае вызваленьне прыгнечаных народаў. Савецкі Саюз—страшэнны вораг імпэрыялізму і адзіная дзяржава, якая не падтрымлівае ніякіх зносін з Румыніяй. Камуністычны рух дапушчаецца ва ўсіх культурных краёх.

Урад Бэтлена ўтварыў у 1924 годзе ўгавор з Савецкім Саюзам. Аднак, гэты ўгавор ня быў зацьверджан, не зважаючы на тое, што шмат хто з вэнгерскіх палітычных дзеячоў раяць і патрабуюць аднавіць зносіны з СССР.

Савецкі Саюз на шляху шпаркага гаспадарчага разьвіцьця, будаўніцтва сацыялістычнае дзяржавы. Вэнгрыя не павінна была правака[illegible] магутны Савецкі Саюз. Выпадам [illegible]роць Савецкага Саюзу і праяв[illegible] незалежнасьці да бальшавікоў радуюцца толькі суседнія дзяржавы, якія варожа настроены ў адносінах да нас.

У другой частцы сваёй прамовы Ленгіэль даводзіць безгрунтоўнасьць абвінаваўчае прамовы, якая пабудована на шпіёнскіх справаздачах і на паказаньнях, вымушаных пад катаваньнем, і падкрэсьлівае правакацыйныя мэты паліцыі і ролю асуджанага ў СССР правакатара Вішні.

Ленгіэль пярэчыць супроць абвінавачваньня падсудных у дзяржаўнай здрадзе. Ён зазначае, што якраз вэнгерскі ўрад пралетарскае дыктатуры змагаўся супроць румынскага імпэрыялізму, у той час, як румынскае войска заклікалі якраз контр-рэвалюцыянэры, як аб гэтым сьведчыць б. вэнгерскі нарком Хаббрых, які зараз жыве ў Маскве.

Абвінавачаныя,—казаў далей Ленгіэль,—адданыя сацыялісты. Юрыдычна яны ня могуць быць пакараны за свае погляды, а супроцьзаконная іх чыннасьць не даведзена. Усюды пагражае здань рэвалюцыі. Таксама і Вэнгрыю ня выратуюць прамовы пракурора.

Ленгіэль пратэстуе супроць таго, што замест разгляду канкрэтных выпадкаў, якія вымагаюць кары, у залі пасяджэньняў суду з Вэнгрыі робяць астрожніка ўсяго сьвету.

Фінансавы праэкт Пуанкарэ.

Імкненьне ўраду да фінансавае дыктатуры.—Новыя падаткі за кошт працоўных.—На буйны капітал стаўка падатку зьмяншаецца.

ПАРЫЖ, 28-VII. Пуанкарэ ў фінансавым праэкце дамагаецца, каб урад атрымаў права праз выданьне дэкрэтаў скарачаць выдаткі. павялічваць падаткі, што ўведзены да вайны, адпаведна з курсам франка, павялічаць цэны на вырабы дзяржаўных заводаў і павялічаць паштова-тэлеграфныя тарыфы.

Праэкт прадбачыць таксама ападаткаваньне пасажырскіх білетаў у разьмеры 33 х проц. іх кошту, чыгуначных грузаў у разьмеры 11-ці проц. кошту перавозак і грузаў рэчнага і кабатажнага транспарту ў разьмеры 8 проц. кошту перавозак.

Праэкт прадбачыць павялічэньне падатку на гандлёвы зварот, павялічэньне ўвознага мыту, увядзеньне прамысловага, сельска-гаспадарчага і гарнага падатку, ападаткаваньне заработку і спадчыны.

Адначасна праэкт прадбачыць зьмяншэньне падатку на зьдзелкі з каштоўнасьцямі, а таксама зьмяншэньне вышэйшых ставак папрыбытковага падатку.

Згодна падагуленьня „Юманітэ" **косьвенныя падаткі і падаткі якія лёгка перакладаюцца на спажыўца, дадуць 8 МІЛІЯРДАЎ ФРАНКАЎ, а простыя падаткі — 1 МІЛІЯРД ФРАНКАЎ.**

Пуанкарэ сьпяшае...

ПАРЫЖ, 27-7. Фінансавы праэкт ураду Пуанкарэ будзе абмяркоўвацца ў палаце дэпутатаў у прысьпешаным парадку 30-га ліпеня. Праэкт прадбачыць увядзеньне новых косьвеных падаткаў на 1926 год на суму 42.000.000 франкаў. У праэкце зазначаецца, што ўрад выдасьць дэкрэт аб эканоміі і прывядзе заработак дзяржаўных служачых у адпаведнасьць з фінансавым становішчам дзяржавы. У канцы праэкт прадбачыць перагляд цэн на вырабы дзяржаўных заводаў.

ДЭМАНСТРАЦЫЯ ДЗЯРЖАЎНЫХ СЛУЖАЧЫХ У ПАРЫЖЫ.

ПАРЫЖ, 27-7. Сёньня некалькі тысяч дзяржаўных служачых наладзілі перад будынкам палаты дэпутатаў дэманстрацыю, патрабуючы павялічэньня заработку. Паліцыя разагнала дэманстрантаў. Паранена некалькі чалавек. Арыштавана 300 дэманстрантаў.

«ФРАНКА-АМЭРЫКАНСКАЯ ДРУЖБА» САПСАВАНА.

ПАРЫЖ, 28-7. Учора невядомыя асобы разьбілі кавальскімі молатамі статую, што пастаўлена на пляцы Злучаных Штатаў у Парыжы ў памяць франка-амэрыканскага прыяцельства.

ФІНАНСАВАЯ ДЫКТАТУРА Ў БЭЛЬГІІ.

ДЭКРЭТ АБ ЗМАГАНЬНІ З „КРАМОЛАЮ".

ПАРЫЖ, 24-7. Бэльгійскі ўрад выдаў дэкрэт, згодна якога зьмяшчэньне вестак і паведамленьняў, якія могуць пахіснуць дзяржаўны лад, караецца зьняволеньнем у астрозе ад 3 месяцаў да 2 гадоў і штрафам ад 500 да 10.000 франкаў.

Гэты дэкрэт дасьць ураду магчымасьць караць за ўсякую крытыку фінансавае дыктатуры.

БУРЖУАЗЕЯ НАЖЫВАЕЦЦА НА ЗАРАБОТКУ РАБОЧЫХ.

ПАРЫЖ, 24-7. Бэльгійскі ўрад, водлуг дадзеных яму выключных паўнамоцтваў, выдаў закон, які дазваляе рабіць разрахунак па ўсіх прыватных зьдзелках у залатой і замежнай валюце. На падставе гэтага закону, шмат буйных прадпрыемстваў назначаюць цэны на свае вырабы ў залатых франках, фунтах стэрлінгаў і даляраў.

АБ'ЯДНАНЬНЕ БАЎГАРСКАГА ПРАФСАЮЗНАГА РУХУ.

Умовы, на якіх зьліліся рэвалюцыйныя саюзы з рэфармісцкімі.

ВЕНА, 26-VII. 21-га ліпеня на пленарным пасяджэньні дэлегацыі незалежных і рэфармісцкіх прафсаюзаў Баўгарыі было абвешчана аб'яднаньне абодвых прафсаюзных арганізацый. Камісія ў складзе 6-ці асоб выпрацавала ўмовы аб'яднаньня. Гэтыя ўмовы аднагалосна ўхвалілі 28 сяброў абодвых дэлегацый.

Аб'яднаньне прафсаюзаў грунтуецца на наступным: новая прафсаюзная арганізацыя будзе звацца **ўсеагульным саюзам рабочых прафэсыйных саюзаў Баўгарыі.**

Саюз зусім вольны і незалежны ад палітычных партый. У сябры саюзу залічаюцца ўсе рабочыя, незалежна ад палітычных пераконаньняў, рэлігіі, нацыянальнасьці і полу. Аб'яднаныя прафсаюзы ўваходзяць у адпаведныя, па цэхавай адзнацы, міжнародныя аб'яднаньні гэтых саюзаў (гарнякі—у Інтэрнацыянал гарнякоў, транспартнікі—транспартнікаў і г. д.

Усеагульны саюз рабочых прафсаюзаў Баўгарыі тымчасам устанаўляе інфармацыйную сувязь з Амстэрдамскім Інтэрнацыяналам. Пытаньне аб прыналежнасьці саюзу да міжнароднае арганізацыі канчаткова вырашыць кангрэс.

Усякая спроба англа-расейскага камітэту адзінства, накіраваная да аб'яднаньня Амстэрдамскага Інтэрнацыяналу і Прафінтэрну, будзе актыўна падтрымана «ўсеагульным саюзам рабочых прафсаюзаў Баўгарыі».

Аднагалосна ўхваленыя ўмовы аб'яднаньня былі спатканы гучнымі воплескамі рабочых, сьпевамі «Інтэрнацыяналу» і іншых рэвалюцыйных песьняў.

Галадоўка палітычных вязьняў у Нямеччыне.

БЭРЛІН, 26-VII. Пралетарскія зьняволеныя ў крэпасьці Гольнаў, з прычыны пагоршаньня іх становішча і між іншым забароны пабывак у горад, абвясьцілі галадоўку. У справу ўмяшаўся камуністычны дэпутат ляндтагу Грылевіч, які дамогся здаволеньня большае часткі патрабаваньняў зьняволеных, у выніку чаго галадоўка была спынена.

„Чорныя сьпісы" японскіх студэнтаў і прафэсароў.

ТОКІЁ, 24-7. Міністэрства ўнутраных спраў склала т. зв. чорныя сьпісы ўсіх небясьпечных студэнтаў і прафэсароў.

Гэтыя сьпісы, у якіх лічыцца каля 1.500 студэнтаў і 10 прафэсароў, будуць разасланы ўсім паліцэйскім управам, каб тыя пільна сачылі за «небясьпечнымі» ... сьпісы, зазначалася, што японскія ўнівэрсытэты маюць шмат «небясьпечных элемэнтаў», пад якімі разумеюцца асобы, якія спачуваюць сацыялізму.

Міністар асьветы, які браў удзел у камісіі, заявіў, што сацыялізм можна вывучаць толькі тэорэтычна, дый то «з дазволу начальнікаў навучальных устаноў».

Новыя сялянскія паўстаньні ў Японіі.

ТОКІЁ, 27-7. На ўрачыстым адчыненьні першае ў Японіі пралетарскае школы ў губэрні Нігата адбылася сутычка між паліцыяй і некалькімі тысячамі сялян. Арыштавана шмат сялянскіх правадыроў.

На ўрачыстасьці прысутнічала шмат вядомых японскіх рабочых правадыроў.

У АНГЛІІ.

Бастуючым нечага губляць...

ЛЁНДАН, 24-7. Адна з буйных вугольных капальняў у Дэргеме абвясьціла, што яна не адчыніць 5 капальняў з ліку тых, што ёй належаць, нават і пасьля аднаўленьня працы, бо гэтыя капальні даюць мала прыбытку. Зачыненьне гэтых капальняў выкліча звальненьне некалькіх тысяч рабочых.

Водгукі заграніцай аб выніках пленуму ЦК і ЦКК УсеКП.

ВЕНА, 27-7. Орган нямецкае кампартыі «Ротэ Фанэ» зазначае, што барацьба супроць Зіноўева, праведзеная пад знакам адзінства партыі,—барацьба ідэалёгічнага парадку, а не некаторых асоб між сабою.

Згодна погляду газэты, Камінтэрн, адпаведна з дысцыплінарнымі захадамі супроць Зіноўева, таксама павінен вынішчыць фракцыйнасьць у сваіх сэкцыях.

* * *

ПАРЫЖ, 27-7. У артыкуле Сэмара ў «Юманітэ» аб выніках пленуму ЦК і ЦКК УсеКП гаворыцца: «Дысцыпліна абавязкова ня толькі для радавых сяброў партыі, але і для правадыроў. Пакараныя зусім забылі аб абавязках, якія накладае дысцыпліна".

* * *

РЫМ, 28-7. Орган кампартыі «Уніта» піша: «Ня маючы яшчэ поўных вестак аб пастановах пленуму, мы аднак, водлуг тэлеграмы з Масквы, лічым, што ўвесь Інтэрнацыянал павінен цесна зьяднацца вакол ЦК УсеКП, каб надаць ёй яшчэ больш энергіі, цьвёрдасьці і рашучасьці для прыдушэньня спробаў, накіраваных да зрыву адзінства партыі. Ухваленыя ЦК меры абараняюць ня толькі будучыну расейскае рэвалюцыі, але зьяўляюцца таксама залогам посьпеху пралетарскае рэвалюцыі ў другіх краёх».

Колькі каштаваў Урангель югаслаўскаму народу,

А 250.000 БЕСПРАЦОЎНЫХ ГАЛАДАЛІ.

ВЕНА, 26-VII. Цэнтральны орган партыі Радзіча „Дом" падае лічбы аб матар'яльнай дапамозе, якую югаслаўскі ўрад зрабіў Урангелю.

Газэта піша: «Наш урад траціў на Урангеля і яго хэўру штогодна **74 мі[льёны] дзінараў**. Апроч таго, Пашыч зрабіў так, што міністэрства сацыяльнае бясьпекі выплачвала апроч гэтае су[мы] яшчэ 6 міл. дзінар штогодна рас[ейскім] генэралам, салдатам і інвалід[ам].

Такім парадкам, агульная сума [да]памогі Урангелю складала штогодна **80 міл. дзінар.** На гэтыя гро[шы] можна было ня толькі прыве[сь]ці ў парадак усе запруды ў Ваяво[дзі]не, але і здаволіць самыя пільныя трэбы нашага ўзьбярэжжа ад Іст[рыі] да Паўднёвае Далматыі. Трэба ад[зна]чыць, што ў той час, як расейс[кім] белагвардзейцам рабілася гэткая [шы]рокая дапамога, беспрацоўныя, якіх у Югаславіі больш 250.000 чал., не [ат]рымлівалі ад дзяржавы ніякае да[па]могі".

Форд купляе Югаславію.

ВЕНА, 24-VII. Газэты паведамляюць, што Форд зьвярнуўся да [Юга]слаўскага ўраду з просьбаю даз[воліць] яму пабудаваць некалькі аўтама[шын]ных фабрык, замест чаго ён абавязу[ецца] збудаваць у Югаславіі некалькі [шас]ных шляхаў. На гэтых фабрыках [бу]дуць працаваць югаслаўскія раб[очыя] і служачыя, апроч галоўных інжэ[нэраў] і асоб, якія будуць прысылацца з [Амэ]рыкі.

Жалобныя сходы памяці Дзяр[жын]скага ў Нью-Ёрку.

НЬЮ ЁРК, 28 VII. «Уоркерс [пар]ты» ў Нью-Ёрку, Бастоне, Чык[аго і] іншых прамысловых гарадох [ла]жалобныя сходы, прысьвечаныя [памя]ці т. Дзяржынскага.

У панскай Польшчы.

Уся Польшча ахоплена забастоўкамі.

ВАРШАВА, 28-VII. Поруч з пагоршаньнем прамысловае кан'юнктуры, у Польшчы павялічваецца забастовачны рух.

На фабрыцы ў Турыку вынікла забастоўка. Рабочыя патрабуюць 50 ці процантнае прыбаўкі і дамагаюцца 8-мі гадзіннага працоўнага дню. Дагэтуль на гэтай фабрыцы рабочыя працавалі па 12 гадзін у дзень.

У Калішы забаставалі рабочыя ўсіх фабрык карунак, патрабуючы 20-процантнае прыбаўкі заработку.

У Лёдзі рабочыя джутавых фабрык і вузкакалейнае чыгункі пагражаюць забастоўкаю.

Не зважаючы на тое, што канфлікт у тэкстыльнай прамысловасьці быў упарадкаван толькі нядаўна, сярод лёдзінскіх тэкстыльшчыкаў узьнікае моцная нездаволенасьць.

На апошнім пасяджэньні дэлегаты з фабрык выказаліся за новыя патрабаваньні, бо 10-ціпроцантная прыбаўка не здавальняе іх.

Таксама насьпявае канфлікт у Тамашове.

З прычыны нявыплаты заработку, у Беластоку на двух фабрыках вынікла забастоўка.

У Варшаве зацягваецца забастоўка друкароў.

У Памор'і рабочыя гарацкіх прадпрыёмстваў, якія бастуюць ужо 5 месяцаў, змагаюцца з штрэйкбрэхерствам з боку НРП (нацыянальнае рабочае партыі).

„Рэч Паспаліта" выдала сакрэт ураду.

ВАРШАВА, 28-VII. Учора позна ўвечары паліцыя канфіскавала вячэрняе выданьне «Рэчы Паспалітай» за надрукаваньне вестак аб мабілізацыі 80.000 стралкоў супроць Літвы і аб згуртаваньні ў раёне Вільні коньніцы і артылерыі, аб чым, як відаць, друкаваць забаронена.

ПАТ (польскае тэлеграфнае агэнцтва) агаласіла афіцыйнае паведамленьне аб канфіскацыі «Рэчы Паспалітай». Адначасна ПАТ адхіляе паведамленьне аб мабілізацыі.

Перад новаю забастоўкаю ў Лодзі.

Рабочыя Відзэўскае мануфактуры ў Лодзі не згадзіліся на новыя правілы, прапануемыя дырэкцыяй, пагражаючы абвясьціць забастоўку. На фабрыцы працуе каля 1.600 рабочых.

Польская артылерыя.

У часе артылерыйскіх практыкаваньняў пад Новым Торгам лопнулі тры гарматы. Забіты адзін артылерыст і цяжка паранены двое.

Лопнуўшыя гарматы былі атрыманы з Францыі.

Трэбаваньні Беларускага соймавага клюбу.

15-га ліпеня г. г. Беларускі соймавы клюб падаў міністру асьветы такую заяву:

„Цяжкае становішча беларускае школы ў Польшчы прымушала беларускіх дэпутатаў ня раз выступаць у Сойме і перад урадам з адпаведнымі прапазыцыямі і дамаганьнямі. Аднак да гэтага часу ўсе нашыя заявы ня былі трактаваны прыхільна і надалей адносна нас вялася палітыка зьнішчэньня.

Сёньня мы прымушаны зьвярнуцца да цяперашняга ўраду з надзеяй, што гэты ўрад зразумее нашыя беларускія культурна-асьветныя патрэбы (а як-жа: чакайце, паны дэпутаты!) і споўніць нашыя ніжэйпададзеныя дамаганьні.

1) Адчыненьне альбоператварэньне з пачаткам школьнага году 412 беларускіх пачатковых школаў, на якія пададзены дэкларацыі.

2) Безадкладнае адчыненьне дапаўняючых трохмесячных курсаў дзеля беларускіх настаўнікаў на 400 душ.

3) Дапамога 4-м існуючым беларускім гімназіям (у Вільні, Навагрудку, Радашковічах і Клецку), прызнаньне праў матуры скончыўшым беларускія гімназіі.

4) Адчыненьне дзьвёх настаўніцкіх беларускіх сэмінарыяў.

5) Скасаваньне дзьвёхмоўных школаў і загаду міністра асьветы аб мове выкладаньня геаграфіі і агульнае гісторыі.

6) Скасаваньне загаду ад 7 I—1925 г. да школьнага закону ад 31-VII—1924 г.

7) На кожнае дамаганьне бацькоў дзяцей школьнага веку—адчыненьне беларускіх пачатковых школаў.

8) Недапушчэньне ніякіх перашкодаў на адчыненьне беларускімі культурна-асьветнымі таварыствамі прыватных беларускіх школаў пачатковых і сярэдніх, а таксама курсаў.

9) Увядзеньне беларускае мовы, як выкладовае, у праваслаўнай сэмінарыі ў Вільні і каталіцкіх сэмінарыях у Вільні і Пінску.

10) Адчыненьне беларускага настаўніцкага інстытуту дзеля настаўнікаў сярэдніх беларускіх школаў і беларускага гуманістычнага аддзелу ў Віленскім унівэрсытэце.

11) Утварэньне спэцыяльнае адміністрацыі дзеля беларускіх школаў.

12) Даваньне дапамогаў беларускаму выдавецтву.

13) Да часу ўвядзеньня ў дзяржаўным бюджэце адпаведных пазыцыяў, безадкладнае асыгнаваньне наступных сумаў да пункту 2—на настаўніцкія курсы 240.000 зл.; да пункту 3—на гадавыя дапамогі гімназіям—216 000 зл.; да пункту 4—на настаўніцкія сэмінарыі—192.000 зл.; да пункту 12—на выдавецтва—400.000 зл.

У сувязі з вышэйшым маем надзею, што пан міністар з належным зразуменьнем разгледзіць мінімальныя „дамаганьні беларусаў у галіне культурна-асьветнай і ў як найбліжэйшым часе яны будуць аканчальна прыхільна выпаўнены".

А як-жа! Урад „маральнага адраджэньня", створаны «фэдэралістам» панам Пілсудзкім, нікольні не зьмяніў і не мяняе польскае палітыкі адносна беларусаў. Мэмарандум Беларускага клюбу гэтак-жа «паложаны пад сукно», як і ўсе ранейшыя ў падобнай-жа справе.

Паўнату культурнага развіцьця дасьць беларускім працоўным масам Заходняе Беларусі сацыяльная рэвалюцыя ў Польшчы. **М. С.**

У Саюзных Рэспубліках.

За адзінства партыі.

Весткі з усіх кутноў СССР.

МАСКВА. З усіх гарадоў СССР атрымліваюцца рэзалюцыі партсходаў, якія цалкам адабраюць пастановы ЦК і ЦКК УсеКП(б).

КПУ асудзіла апазыцыю.

ХАРКАЎ, 28-VII. Двухтысячны актыў харкаўскае арганізацыі, заслухаўшы і абмеркаваўшы трохгадзінны даклад генэральнага сэкратара ЦК КП(б)У т. Кагановіча, аб выніках пленуму ЦК і ЦКК УсеКП(б), ухваліў рэзалюцыю, у якой цалкам і поўнасьцю адабрае пастановы пленуму.

„Сход,—гаворыцца ў рэзалюцыі,—адначасна адзначае цьвёрдае ленінскае кіраўніцтва ЦК УсеКП(б), якое забясьпечвае ажыцьцяўленьне пастаноў 14-га зьезду партыі і разам з тым рашуча асуджае дэзарганізатарскія і фракцыйныя паводзіны апазіцыі.

Пастановы пленуму правільны.

БАКУ, 28-7. Сход актыву бакінскае арганізацыі, заслухаўшы даклад Арджанікідзе аб выніках пленуму ЦК і ЦКК УсеКП, цалкам і поўнасьцю далучыўся да ўсіх яго пастаноў.

Пашыраны пленум бакінскага камсамолу, заслухаўшы даклад аб выніках пленуму ЦК і ЦКК партыі, ухваліў рэзалюцыю, у якой асуджае погляды і працу апазіцыі, і цалкам далучаецца да пастаноў пленуму ЦК і ЦКК УсеКП.

Тыфліскі актыў за пастановы пленуму.

ТЫФЛІС, 28 7. 27 ліпеня сход актыву Ленінскага раёну, заслухаўшы даклад аб выніках пленуму ЦК і ЦКК УсеКП аднагалосна ўхваліў рэзалюцыю, у якой сход цалкам адабрае пастановы пленуму ЦК і ЦКК і далучаецца да іх.

Пасяджэньне прэзыдыумаў ВСНГ СССР і РСФСР памяці Дзяржынскага.

МАСКВА, 28-VII. Сёньня ў экспэрымэнтальным тэатры адбылося пасяджэньне прэзыдыумаў ВСНГ СССР і РСФСР супольна з прадстаўнікамі прамысловасьці, прысьвечанае памяці тав. Дзяржынскага.

Тав. Патакоў ахарактарызаваў Дзяржынскага, як правадыра прамысловасьці, які здолеў аб'яднаць наўкола сябе ўсіх гаспадарчых працаўнікоў.

Тав. Квірын ахарактарызаваў Дзяржынскага, як ідэальнага барацьбіта за справу рабочых і сялян.

Тав. Лобаў паінфармаваў прысутных з гераічнаю працаю Дзяржынскага ў ЧК на транспарце і ў прамысловасьці.

Тав. Манцаў прывёў шмат фактаў, якія характарызуюць Дзяржынскага як чалавека выключнага розуму і сілы волі.

У канцы пасяджэньне вылучыла камісію для ўвекавечаньня памяці тав. Дзяржынскага.

Пэрспэктывы выкананьня саюзнага бюджэту.

МАСКВА, 28-7. Сёньня пад старшынством Рыкава адбылося чарговае пасяджэньне Савету Народных Камісараў СССР. Быў заслухан даклад Наркамфіну аб выкананьні дзяржаўнага бюджэту бягучага году.

Заслухаўшы, абмеркаваўшы даклад, Савет Народных Камісараў адзначыў: матар'ялы аб ходзе выкананьня дзяржаўнага бюджэту 1924-25 г. сьведчаць, што дзяржаўныя прыбыткі будуць часткаю недабраны. Недабор у цэлым прыпадзе выключна на агульна-дзяржаўны бюджэт, у той час, як па бюджэтах саюзных рэспублік можа быць некаторае перавышэньне прыбытку.

Савет Народных Камісараў прапанаваў урадам саюзных рэспублік ужыць самыя рашучыя захады, каб прыбыткі ад прамысловасьці і гандлю паступілі цалкам. Каб тэрмінова зьнішчыць некаторую нядоімачнасьць па дзяржаўных прыбытках, заснавана спэцыяльная камісія.

Зборы ангельскім бастуючым у Бураты.

ВЕРХНЯУДЗІНСК. На карысьць ангельскіх гарнякоў прафарганізацыі Бураты сабралі 7.772 руб. дабраахвотных адлікаў. Збор адбываецца далей.

Балота пад культурную зямлю.

ГОМЕЛЬ. У Рэчыцкім павеце пачалася ачыстка рэчкі Брагінкі. Будзе ачышчана 120.000 дзесяцін забалочанае зямлі. Забалочанасьць рэчкі прыносіла сялянам вялікія страты і зьяўлялася рассаднікам малярыі. Штогоду гінула шмат жывёлы.

Асушка рэчкі будзе каштаваць 500.000 руб. Сялянства дабраахвотна бярэ актыўны ўдзел у гэтай працы.

470 000 руб. ангельскім бастуючым ад работніц СССР.

МАСКВА, 28 7. Сёньня ў Ангелію паслана наступная тэлеграма: «Лёндан. Фэдэрацыя горнарабочых. Сміту, Куку, Рычардсону. Сёньня, 28 ліпеня, у кошт атрыманых адлікаў работніцамі СССР згодна просьбы камітэту работніц пры УЦСПС дасылаем вам чарговы ўзнос у размеры 470.000. Падтрымлівайце атрыманае. За сакратара УЦСПС—Яглом».

Нямецкая паветраная эскадрылья ў Краснаярску.

КРАСНАЯРСК. 28 га ліпеня ў Краснаярск прыляцела паветраная эскадрылья, арганізаваная нямецкаю кампаніяй Люфт-газа. Першы самалёт спусьціўся а 19 г. 10 м. На аэрадроме паветраных госьцяў спаткалі прадстаўнікі акрвыканкому і Авіяхіму. Пералёт Новасібірск—Краснаярск эскадрыльля зрабіла за 6 гадз.

29-га ліпеня а 4 гадз. экспэдыцыя выляцела ў Іркуцк.

На саранчовым фронце.

РАСТОЎ-ДОН. На саранчовым фронце зацішша. Новага прылёту саранчы няма. Большасьць стаяў паляцела на ўсход. Саранча зьнішчаецца.

Вестак аб новых шкодах няма. Засеўшыя ў суседніх раёнах Сталінградзкае губэрні значныя стаі саранчы пагражаюць Данецкай і Шахцінскай акр.

Першыя савецкія сэпаратары.

ІРКУЦК, 29 VII. Скончылася спроба першага савецкага сэпаратара, які зроблен на пермскім заводзе Уралсельмашу. Адзначана добрая якасьць сэпаратара і яго перавагі нават над заграничнымі. Пастаноўлена раіць Уралсельмашу вырабляць у першую чаргу дробныя сэпаратары для патрэб Усходняе Сібіры.

У Заходняй Беларусі.

Трэці выпуск Радашковіцкае гімназіі.

Беларуская гімназія ў Радашковічах у гэтым годзе дала трэці выпуск скончыўшых гімназію ў ліку 19 чалавек.

Новыя мясцовыя арганізацыі „Грамады".

«Беларуская Справа» ў № 27 зьмяшчае сьпісак новых 16 гурткоў Беларускае рабоча-сялянскае грамады, заснованых у часе ад 27 VI па 19 VII г. г. Гурткі заснованы ў такіх мясцовасьцях: в. Квачы, Ліпіжскае гм. Лідзк. пав., в. Калазубы Ражанск. гм. Косаўск. пав., в. Ялуцэвічы, Пачапаўск. гм. Навагрудзк. пав., в. Моччы, Гарадочанск. гм. Навагрудак. пав., в. Какошчыцы, Чамерск. гм. Слонімск. пав., в. Мастытычы Гарадоцк. гм. Баранавіцк. пав., в. Кацьмінаўцы, Гарадоцк. гм. Баранавіцк. пав., в. Казловічы Пачапаўск. гм. Навагрудак. пав., в. Застава, Белавежск. гм. Бельскага пав., в. Дзернякава, Гарадоцк. гм Беластоцк. пав., в. Церабостыні, Жухавіцк. гм. Стаўпецк. пав., в. Лаўрыновічы, Лыскаўск. гм. Ваўкавыск. пав., в. Тросчыца, Жухавіцк. гм. Стаўпецк. пав., в. Кожава, Жухав. гм. Стаўпецк. пав., в. Малыя, Жухавічы, Жухав. гм. Стаўп. пав.

Перад забастоўкаю батракоў.

У Берасьцейскім павеце насьпявае забастоўка батракоў дзеля неатрымліваньня зарплаты.

Віленскі магістрат перад банкруцтвам.

Дзеля дэфіцытнасьці свайго бюджэту і адсутнасьці сродкаў на яго пакрыцьцё Віленскі магістрат выплачвае служачым і рабочым толькі палавіну належнае ім зарплаты. Калі будзе выплачана другая палавіна—невядома.

Прамысловая кан'юнктура СССР у чэрвені.

Цяжкая прамысловасьць.

Каменнавугольная прамысловасьць СССР дасягнула максымальнага ўзроўню ў сакавіку бягучага году. З канца красавіка здабыча ўвесь час зьмяншаецца і толькі ў чэрвені пачынаецца новы рост вытворчасьці.

У маі месяцы ў каменавугальнай прамысловасьці было занята **168.019 рабочых, а ў чэрвені—170 364 рабочых (рост 101,4 проц.)**

Валавая здабыча вугалю **ўзрасла з 1 598 566 тонн у маі да 1 711 530 тонн у чэрвені (111,1 проц.)**, а чысты—**з 1.469 095 тонн да 1.647.707 тонн (112,2 проц.)**.

Але, не зважаючы на паказаны рост здабычы вугалю, разьмеры яго ўсё яшчэ ніжэй здабычы ў маі-красавіку.

Выпальваньне коксу ў чэрвені скарацілася да **242 917 тонн** супроць **245.976 тонн** у маі.

Вываз вугалю спажыўцамі павялічыўся з **1.313.881 тонны ў маі** да **1.383 008 тонн у чэрвені (105,3 проц.)**. Але ўсё ж вываз вугалю яшчэ не дасягнуў разьмераў вывазу яго ў красавіку.

Нафтавая прамысловасьць СССР у чэрвені ўвесь час узрастае.

У маі м-цы ў нафтавай прамысловасьці было занята **37.005 рабочых, а ў чэрвені—36.707 рабочых (99,2 проц.)**. Але, не зважаючы на зьмяншэньне колькасьці рабочых, валавая здабыча нафтавых прадуктаў павялічылася з **721.796 тонн** да **731 928 тонн (101,4 проц.)**. Лік шчылін у эксплёатацыі павялічыўся з **2.859 у маі** да 2.887 **у чэрвені**.

Таксама павялічылася бурэньне і паглыбленьне шчылін (з **433 у маі** да 488 у чэрвені (112,7 проц.). Пройдзена мэтраў—у **маі**—25 566, у **чэрвені**—27.609 (108 проц.).

Мэталюргічная прамысловасьць СССР у чэрвені аднавіла вытворчасьць на тых заводах і цэхах, якія ў маі працавалі з няпоўнаю нагрузкаю.

У маі чугуна было выплаўлена **197.940 тонн, а ў чэрвені—197 434 тонны (99,7 проц.)** мартэнаўскай сталі—**у маі 248 810 тонн**, а **ў чэрвені**—**248 270 тонн (98,6 проц.)**

Рост дае пракат, але меншы за скарачэньне пракату ў маі. Так, пракатная вытворчасьць павялічылася **з 171 731 тонны ў маі да 182.203 тонн у чэрвені (106,1 проц.)**.

Заводы па апрацоўцы мэталяў далі рост прадукцыі **з 15.310 тыс. даваенных рублёў у маі да 16.272 тыс. даваенных рублёў у чэрвені (106,3 проц.)**.

Электратэхнічная прамысловасьць дала значнае скарачэньне вытворчасьці—**з 9 576 даваенных рублёў у маі да 8550 даваенных рублёў у чэрвені** (зьмяншэньне **на 10,7 проц.**), што часткаю залежыць ад вадпускное кампаніі, а часткаю—ад рамонту на фабрыках і заводах.

Цэмэнтная прамысловасьць у чэрвені дала рост вытворчасьці.

У маі працавала 17 686 рабочых, а ў чэрвені—16.281 рабочых (92,1 **проц.**). Кошт валавае прадукцыі ўзрос **з 4 605 тыс. дав. руб у маі да 4 954 тыс. дав. руб. у чэрвені (107,6 проц.)**.

Лёгкая прамысловасьць.

Асноўная хімічная прамысловасьць дае ў чэрвені значнае скарачэньне вытворчасьці. **У маі** на **33** заводах працавала **15.393 рабочых, а ў чэрвені** на тых жа заводах—**15.260 рабочых** (**99,1 проц.**).

У маі выраблена рознае прадукцыі—**45.223 тонны** на суму 3 **589 тыс. дав. руб, а ў чэрвені**—**41.129** тонн (92 **проц.**) **на суму**—**3.416 тыс. дав руб.** (95,2 **проц.**).

На зьмяншэньне вытворчасьці асноўнае хімічнае прамысловасьці трэба зьвярнуць увагу, бо зьмяншэньне адбываецца ўжо ў працягу некалькіх месяцаў. Часткаю зьмяншэньне вытворчасьці было выклікана гэткімі зьявамі, як вынікі разводзьдзя, рамонт, адпускі рабочых і інш.

Тэкстыльная прамысловасьць—у маі дала значнае скарачэньне. У чэрвені вытворчасьць тэкстыльнае прамысловасьці значна павялічылася, хаця не дала яшчэ лічбаў красавіка.

Баваўняная прамысловасьць у чэрвені дае павялічэньне вытворчасьці на 18,2 проц.

Ваўняная прамысловасьць дае рост вытворчасьці на 14,3 проц.

У маі працавала 46 прадпрыёмстваў з **45.947 рабочымі, а ў чэрвені—47 прадпрыёмстваў з 46.172 рабочымі (100,5 проц.)**. Вытворчасьць баваўнянае прамысловасьці ў чэрвені яшчэ не дасягнула лічбаў вытворчасьці ў красавіку, што залежыць ад таго, што дзьве фабрыкі стаялі цэлы месяц, а тры працавалі толькі часткова, бо быў рамонт і адпускі.

Льняная прамысловасьць з усіх галін тэкстыльнае прамысловасьці дала самы меншы рост і не дасягае лічбаў сакавіка-красавіка.

У маі на 41 прадпрыёмствах працавала **64 475 рабочых, а ў чэрвені** на тых-жа прадпрыёмствах—64.**668 рабочых** (100,3 пр.). Кошт валавае прадукцыі павялічыўся з 5 604 **тыс. дав. руб.** у **маі** да 5.909 **тыс. дав. руб. у чэрвені**.

Іншыя галіны прамысловасьці.

Гумавая прамысловасьць у маі дала скарачэньне—на 28 **проц.**, а **ў чэрвені** яшчэ **на 8,4 проц.** і зараз стаіць прыблізна на ўзроўні мінулага году.

Папяровая прамысловасьць павялічыла разьмеры вытворчасьці на 5,8 проц., але яшчэ не дасягнула разьмераў вытворчасьці ў красавіку.

Шкляная прамысловасьць дала значнае скарачэньне вытворчасьці—выпрацавана ўсяго **85,5 проц.** прадукцыі мая м-ца. Гэта залежыць ад благога становішча гутаў.

Фарфора-фаянсавая прамысловасьць павялічыла сваю вытворчасьць на 16,7 проц.

Сярнікавая прамысловасьць дала павялічэньне прадукцыі на 3,6 проц., але не дасягнула разьмераў вытворчасьці красавіка.

Жыравая і парфумавая прамысловасьць дае ў чэрвені далейшае скарачэньне вытворчасьці, асабліва мылаварэньня, што тлумачыцца нястачаю сыр'я.

Тытунёвая прамысловасьць дала асабліва значнае скарачэньне. У чэрвені выпрацавана **63 проц.** прадукцыі, супроць мая м-ца, што залежыць, пераважна, ад адпускное кампаніі.

Вынікі вытворчасьці.

Група прадпрыёмстваў, падлічаная ЦСУ на 16 ліпеня, дала прадукцыі ў маі на **136 530 тыс. дав. руб., а ў чэрвені—144 092 тыс. руб.** (павялічэньне на **5,5 проц.**). Калі ж распаўсюдзіць гэты процант на ўсе прадпрыёмствы, што звычайна падлічвае ЦСУ, тады магчымая сума прадукцыі вызначыцца ў разьмеры **296 138 тыс. дав. руб.** Лічбы вытворчасьці ў чэрвені, як было паказана, меншыя за лічбы вытворчасьці ў красавіку, сакавіку і нават лютым м-цах але, калі ўзяць вытворчасьць за ўвесь 3 квартал бягучага апэрацыйнага году, дык яна павялічылася ў параўнаньні з вытворчасьцю таго ж кварталу мінулага году на **—36 проц.**

Праца і заработак.

У маі ў прамысловасьці было занята **1889 018 рабочых, а ў чэрвені—1.907.153 рабочых**. Асабліва павялічыўся лік рабочых у каменавугольнай і мэталічнай прамысловасьці (1,4 проц.) Далей ідзе фарфуровая і сярнікавая прамысловасьць. Тэкстыльная дала нязначны прырост рабочых (0,1—0,5 проц.).

У чэрвені скарачэньне ліку рабочых адбылася толькі ў некаторых галінах прамысловасьці, якія наогул маюць нязначныя кадры рабочых. Так, цэмэнтная прамысловасьць скараціла рабочых на 7,9 проц., жыравая—на—3,2 проц., шкляная—на 2,3 проц. і хімічная—на 0,9 проц.

У маі рабочы месяц скараціўся на **13,2 проц.** Так, у красавіку ў сярэднім на 1 рабочага прыпадала **22,6 працоўных дзён, а ў маі—19,8 дню.** У зьвязку з гэтым месячны заработак рабочага зьменшыўся на 6,4 проц., а дзённы ўзрос на 0,7 проц.

У маі кошт бюджэтнагага набору зьменшыўся на 1,6 проц. Дзякуючы гэтаму зьмяншэньню кошту набора, рэальны месячны заработак у маі зьменшыўся толькі на **5 проц., а дзённы заработак павялічыўся на 2,5 проц.**

Продаж.

На рынках прамысловых тавараў у маі зьменшыўся попыт і скараціліся зьдзелкі з прамысловымі таварамі. Гэткае ж становішча было і ў першай палове чэрвеня. З другой паловы чэрвеня заўважаецца павялічэньне попыту, у выніку чаго ў чэрвені ёсьць ужо прырост звароту, хаця зварот у чэрвені ўсё-ж ніжэй за сярэднія месячныя звароты ўсяго бягучага году. Па 131 трэсьце і 10 сындыкатах, звароты якіх падлічыла ЦСУ да 16 ліпеня, агульная сума зьдзелак павялічылася на **12,2 проц.**

Па гэтых трэстах і сындыкатах **у маі** было ўтворана зьдзелак і ўгавораў на продаж і прынята заказаў на суму **151 595 тыс. руб., з іх 51 проц. у крэдыт, а ў чэрвені—170.103 тыс. руб., з іх 53,4 проц. у крэдыт.**

Фінансавае становішча.

У маі прамысловасьць перажывала значныя фінансавыя цяжкасьці. Асабліва ніжкаю была касавая гатоўка. Касавы прыбытак таксама зьменшыўся, што тлумачыцца, галоўным чынам, павялічэньнем продажу ў крэдыт. Зьменшыўся прыбытак па банкаўскіх пазыках.

Зьмяншэньне прыбытку адбілася і на зьмяншэньні выдаткаў, якія скараціліся на 21,3 проц. Асабліва зьменшыліся выдаткі на заработак, бо ў маі было менш працоўных дзён. Апроч таго, у зьвязку з адпускамі, у красавіку заработак быў выдадзен уперад, чаму красавікоўскія лічбы выдатку былі вышэй за нармальныя.

Фінансавыя цяжкасьці адбіліся асабліва на скарачэньні загатовак сыр'я і матар'ялаў і на выплаце падаткаў і збораў.

Скарачэньне банкаўскага крэдыту павялічыла фінансавыя цяжкасьці прамысловасьці.

У зьвязку з гэтым задоўжанасьць трэстаў (падаюцца лічбы па 74 трэстах) павялічылася з **894.105,7 руб. у красавіку да 897.379,4 руб у маі (100,4 проц.)**

Задоўжанасьць трэстам зьменшылася **з 276.378,1 руб. у красавіку да** 262.470,1 **руб. у маі (94,9 проц.)**.

У чэрвені фінансавая напружанасьць яшчэ больш павялічылася, асабліва хімічнае і гумавае галія прамысловасьці. Некаторыя галіны прамысловасьці павялічылі свой банкаўскі крэдыт, а некаторыя зьменшылі.

Л—ч.

У апошні час.

Дэлегацыя ад ангельскіх вуглякопаў у Амэрыку.

ЛЁНДАН, 29-7. 31 ліпеня у Злучаныя Штаты выяжджае дэлегацыя саюзу ангельскіх вуглякопаў.

У размове з карэспандэнтам Тасс Кук сказаў: „Мы ўпэўнены, што тысячы людзей у Злучаных Штатах гатовы дапамагчы вуглякопам дамагчыся перамогі“.

У Англіі працуе ўсяго адна капальня.

ЛЁНДАН, 29-7. Агітацыйнае падарожжа Кука ў вугольныя раёны Іёркшыру мела тыя вынікі, што вуглякопы, якія ўжо вярнуліся былі на работу, ізноў кідаюць яе і далучаюцца да бастуючых. Адзін фронт бастуючых поўнасьцю адноўлен, і зараз працуе толькі адна капальня.

Лібэральная газэта «Манчэстэр Гардыян» так характарызуе становішча: «У Іёркшыры рабочыя пакінулі варочацца на працу. У другіх раёнах бастуючыя не выяўляюць ацзнак парушыць салідарнасьць і дырэктывы саюзу».

Сэкратар „саюзу пралетарскіх вольнадумцаў Нямеччыны“ у Маскве.

МАСВА. У Маскву прыляцеў на самалёце сэкратар „саюзу пралетарскіх вольнадумцаў Нямеччыны“ Фэліц. Ён прыехаў для перамоў аб дэлегацыі, якую пасылае ў СССР гэта арганізацыя, каб азнаёміцца з працай антырэлігійных арганізацый і ўстанавіць цесную сувязь.

«Саюз пралетарскіх вольнадумцаў» заснаваўся ў Нямеччыне яшчэ ў 1908 г. у Эйзэнаху, налічвае больш 120.000 членаў і ставіць сабе мэтай праводзіць антырэлігійную прапаганду на падставе марксіцкае асьветы. Члены «саюзу пралетарскіх вольнадумцаў» уціскаюцца дзяржаваю. Настаўнікі, якія ўваходзяць у арганізацыю, звальняюцца. Вайсковае міністэрства нядаўна забараніла салдатам быць у шэрагах асацыяцыі.

Сусьветны кангрэс рабочых эспэрантыстаў у Ленінградзе.

МАСКВА, 29-7. Саюзны СНК дазволіў склікаць 4-ты чарговы міжнародны кангрэс сусьветнага саюзу рабочых эспэрантыстаў у Ленінградзе 5-10 жніўня.

За кармовыя буракі і жывёлаводзкі ўхіл у сельскай гаспадарцы.

„Трэба ўзмацніць і паглыбіць работы па земляўпарадкаваньню.. дамагаючыся разам з гэтым хутчэйшага пераходу сялянства на шматпольле з шырокім ужываньнем засеву кармовых траў і карняплодаў, як асновы разьвіцьця жывёлаводзтва БССР“.

(З пастановы пленуму ЦК КП(б)Б па гаспадарчым пытаньні, красавікмесяц).

Прыводжу гэту вынятку дзеля таго, каб яшчэ раз падкрэсьліць для ўсіх нізавых савецкіх установаў, партыйных і грамадзкіх арганізацый, што пытаньне пераходу сельскае гаспадаркі БССР на жывёлаводзкі ўхіл мае сваё канкрэтнае выразшэньне з боку кам. партыі і савецкае ўлады БССР.

Не зважаючы на гэта, нізавыя арганізацыі ніяк ня могуць уцяміць лёзунгу «Разьвіцьцё карняплодаў і травасеяньня ёсьць аснова разьвіцьця жывёлаводзтва», каб папулярызаваць яго сярод сялянства. Яшчэ і да гэтага часу кормам для жывёлы ў гаспадарцы беларускага селяніна зьяўляецца, галоўным чынам, сена і салома (асабліва для каровы і авечкі). Праз гэта, за недахватам такога корму, звычайна беларускі селянін ня можа трымаць больш як адну-дзьве галавы буйнай рагатай жывёлы. Адгэтуль кепскае ўгнаеньне глебы, дрэнныя ўраджаі і натуральнасьць у сельскай гаспадарцы.

Пераход да шматпольля і разьвядзеньня карняплодаў зробіць вялікі пераварот у сельскай гаспадарцы БССР. Трэба, каб барацьба за гэты пераварот стала адной з актуальных задач партыі на вёсцы.

Беларуская глеба і клімат, як ня трэба лепш, спрыяюць разьвядзеньню карняплодаў, асабліва кармовых буракоў.

Нехта С. І. Плотнікаў, напісаўшы яшчэ ў 1914 годзе кніжку (якую можна знайсьці ў кожнай вясковай хаце-чыт.) пад загалоўкам «Кармовыя буракі, іх культура і гаспадарчае значэньне», гаворыць, што «...найбольшыя ўраджаі кармовых буракоў бываюць не ў Варонескай губ., дзе ў маі звычайна бываюць засухі, а на захадзе, у раёне вільготнага лета, хоць варонескі чарназём і шмат дужэйшы за прыбалтыцкія або беларускія сераземы». Не гаворачы ўжо аб сене і саломе, той жа самы Плотнікаў кажа, што «...у сэнсе агульнае кармовае каштоўнасьці авёс ім (кармавым буракам) не канкурэнт». Калі адна дзесяціна аўса ў нас дае ўраджай у 80 пуд., то гэта самая дзесяціна, засеяная кармовымі буракамі, дасьць ураджай у 3.000 пуд., якія па сваёй кармаздольнасьці будуць у тры разы перавышаць 80 пуд. аўса.

З гэтага можна зрабіць вывад, што самым выгадным з карняплодаў для беларускага селяніна для корму жывёлы зьяўляюцца кармовыя буракі. Дзеля таго, каб пракарміць адну карову ў працягу 6-7 зімовых м-цаў, патрэбна ня больш, як 150-160 пуд. буракоў, якія можна пры сярэднім ураджаі сабраць з 1/16 дзес.—150 кв. саж. Разьвядзеньне буракоў дасьць магчымасьць кожнаму селяніну павялічыць колькасьць жывёлы ў гаспадарцы і палепшыць яе якасьць. Гэта ў свой чарод узвышае прыбытковасьць гаспадаркі, робіць яе таварнай і паляпшае ўрадлівасьць зямлі.

Селянін яшчэ ня бачыць усяе гэтае карысьці ад разьвядзеньня карняплодаў. Яе трэба папулярызаваць. Уся савецкая грамадзкасьць на вёсцы павінна павесьці шырокую прапаганду за разьвядзеньне кармовых буракоў. Каб прыцягнуць да гэтай справы шырокія сялянскія гушчы, патрэбна, як з боку с.-гасп. гурткоў, так і партыйцаў і камсамольцаў, якія працуюць на сваіх гаспадарках, жывая, навочная прапаганда. Яны павінны зьявіцца пачынальнікамі ў гэтай справе, разводзячы карняплоды ў сваёй гаспадарцы.

Прывяду прыклад такой прапаганды, якая дала значныя посьпехі. Сэкратар Дудзіцкае ячэйкі ЛКСМБ (Самахвалавіцкага р., Меншчына) ужо трэці год практыкуе ў сваёй гаспадарцы сяўбу кармовых буракоў. Сёлета ў яго засеена буракамі 1/8 дз. Ураджай бывае 30-40 фун. з 1 кв. саж. Да гэтага-ж трэба дадаць, што дагляд ня вельмі што ўмелы. Суседзі, убачыўшы на практыцы выгаду, абапал яго таксама ўзяліся за разьвядзеньне кармовых буракоў.

Такія мэтады прапаганды заўсёды будуць мець свой посьпех. Апрача гэтага трэба, каб агранамічныя працаўнікі павялі сярод насельніцтва шырокае тлумачэньне карыснасьці разьвядзеньня карняплодаў для жывёлы, паказаўшы дзе, на якой глебе і як іх трэба сеяць, правільны дагляд за імі і г. д.

Партыйныя і грамадзкія арганізацыі на вёсцы павінны добра помніць і праводзіць у жыцьцё лёзунг **„Разьвіцьцё карняплодаў і травасеяньня ёсьць аснова разьвіцьця жывёлаводзтва“**, каб ён знаходзіў сваё месца сярод шырокіх гушчаў беларускае вёскі.

Я. Чарнецкі.

Весткі адусюль.

Абарваўся мост.

НЬЮ-ЁРК, 27-VII. У Вайтвілі (Усходняя Віргінія) абарваўся мост праз рэчку, на якім было 300 чалавек, што наглядалі за гонкамі ў чаўнох. Забіта 13 чалавек і паранена 37.

Пабудова Амэрыкай новага дырыжаблю.

НЬЮ-ЁРК, 27-VII. Агенцтва „Асошыэйтэд Прэс“ паведамляе, што прэзыдэнт Кулідж і марскі міністар абмяркоўваюць плян пабудовы новага дырыжаблю, замест нядаўна згінуўшага дырыжаблю „Шэнандуа“. Новы дырыжабль будзе напоўнен гэліем і будзе каштаваць 5 міл. даляраў.

Самагубства аднаго з змоўшчыкаў супроць Кемаль-Пашы.

АНГОРА, 27-VII. Адзін з удзельнікаў змовы супроць Кемаль-Пашы Кара-Кемаль, які было ўцёк і завочна быў прысуджан на кару сьмерцю, скончыў жыцьцё самагубствам у момант яго арышту ў Канстантынопалі.

У САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

Падрыхтоўка да сельска-гаспадарчага падатку.

Праца па вучоту аб'ектаў ападаткаваньня прашла здавальняюча.

(Расьнянскі раён, Калінінск. акр.).

Яшчэ з паловы мінулай зімы ў друку распачалося абгавораньне, які падатак будзе сёлета.

Кулацкая частка сялянства скарыстоўвала гэтыя моманты дзеля агітацыі, даводзячы, што падатак будзе павялічан у некалькі раз. На гэтай глебе працаўнікам сельсаветаў і партыйным ячэйкам прыходзілася весьці няспынную працу па зьнішчэньню неабаснованых **чутак**.

Амаль усё сялянства ведала, што падатак будзе вылічвацца адпаведна прыбытковасьці сельскай гаспадаркі і неземляробскіх прыбыткаў.

У канцы мая па дырэктывах РВК сельсаветы распачалі працу па выяўленьню прыбыткаў у сельскай гаспадарцы ад неземляробскіх заняткаў, а таксама і па растлумачваньню сялянству новага закону аб сельска-гаспадарчым падатку.

Сельсаветы склалі свае каляндарныя пляны па вучоту, пасьля чаго 16 чэрвеня распачалася праца. У гэты час сялянства ўжо ведала, які яму будзе сёлета падатак, і правільна паказвала свае прыбыткі.

У тых выпадках, калі хто хацеў утаіць сваю прыбытковасьць, сялянства само ўказвала, што і каму трэба запісаць у прыбытковасьць.

Праца па вучоту ўжо закончылася. У некаторых вёсках лік зямлі і сенажаці павялічыўся на 80-90 процантаў (вёска Чыгрынаўка і Бынава, Асінаўскага с.-с. і в Малое-Запольле, Расьнянскага сельсавету.)

Усяго падлічана 4.886 сялянскіх гаспадарак і 6 калектыўных гаспадарак і арцеляў. У гэтых гаспадарках выяўлена: ральлі—23.765 дзесяцін, сенажаці заліўной—258 і сухадольнай—6.114 дзес., буйнай рагатай жывёлы—8.053 галавы, коняй працоўнага ўзросту—5.758, сьвіней—5.040 штук, садоў 26 дзесяцін, вульляў рамачных—164 і калодных—251, неземляробскіх прыбыткаў выяўлена на суму—30.517 рублёў, едакоў—25.392 чалавекі.

Павялічэньне прадметаў абкладаньня супроць мінулага году дало наступныя лічбы: ральлі больш на 1.932 дз., заліўной сенажаці—на 75 дзесяцін і сухадольнай—на 498 д.; буйнай рагатай жывёлы—на 478 галоў, коняў—на 72 галовы, едакоў—на 309 і гаспадарак (з прычыны падзелаў)—на 152.

У некаторых сельсаветах заўважваецца памяншэньне едакоў.

Гэта сьведчыць аб тым, што летась была прыпіска едакоў. Наогул, прырост едакоў сёлета трэба лічыць нармальным.

Нязначнасьць павялічэньня, у параўнаньні з мінулым годам, буйнай рагатай жывёлы і коняў у большасьці тлумачыцца тым, што, з прычыны цяжкай зімы і бяскорміцы, сялянства шмат распрадало жывёлы.

У галіне працы сельскіх вучотна-падатковых камісій трэба адзначыць, што працу праводзілі больш менш здавальняюча. У працу быў уцягнут беспартыйны сялянскі актыў, які дапамагаў у выяўленьні зямлі і г. д.

Падагульваючы працу па вучоту, можна сказаць, што яна прашла добра, але на гэтых выніках мы не павінны застанавіцца. Трэба таксама растлумачыць сялянству сутнасьць апошняй зьмены у падатку.

Я. Дзянісаў.

Вучот аб'ектаў ападаткаваньня правялі дружна.

(Стальбоўскі сельсавет, Узьдзенскі раён, Меншчына).

Да вучоту аб'ектаў ападаткаваньня РВК правёў належную падрыхтоўку. Старшыні і сэкратары сельсаветаў былі азнаёмлены з новым законам аб падатку. Таксама было пастаўлена спэцыяльна пытаньне аб падатку на пленуме РВК, дзе досыць падрабязна было растлумачана аб усіх галінах, якія ападаткоўваюцца.

Падаткова-вучотная кампанія праходзіла ў час, калі касьбы і палявой працы яшчэ ня было (з 16 чэрвеня па 4 ліпеня), што дало магчымасьць лепей зрабіць вучот. У кожным насельным пункце звыш 10 двароў скліcaліся агульныя сходы сялян, дзе растлумачваўся новы закон аб падатку і выбіраліся грамадзяне ў камісію, якія сачылі за правільнасьцю вестак, падаваемых сялянамі. Утайваньня аб'ектаў не заўважвалася, а калі дзе такія былі, то тут-жа сялянамі й выяўляліся.

— Я плачу, і ты плаці, няма чаго выяжджаць на чыім карку,—казалі сяляне ўтойшчыку.

З боку сялян, асабліва беднякоў, заўважвалася значная актыўнасьць да правільнай падачы вестак аб маемасьці пры вучоце.

Найгорш была спроба з падаткам неземляробскіх заработкаў. Тут сяляне заяўлялі, што гэткі падлік няправільны затым, што селянін, зарабляючы грошы, пускае іх на падняцьце сельскай гаспадаркі.

Усяго па сельсавету выяўлена неземляробскіх заработкаў да 8.000 руб.

А-р.

Савецкае будаўніцтва.

Праца ўзмацняецца.

(Горкаўскі с.-с., Чэрвенск. р., Менк. акр.).

Прэзыдыум Чэрвенскага РВК на чарговым пасяджэньні заслухаў справаздачу Горкаўскага сельсавету аб працы за люты—ліпень сёл. г. За гэты час сельсавет мае значныя дасягненьні, асабліва ў падняцьці сельскай гаспадаркі.

Тэрыторыя сельсавету раўняецца 44 кв. кілёмэтрам, што складае 5.510 дз., з іх: пахаты 2.001 дз., сенажаці 973, пад лесам мясцовага значэньня 1841 дз., рэшта складае няўдобу і знаходзіцца пад іншымі ужыткамі. Насельных пунктаў 27 з 2.410 чал. жыхарства.

Абрэзка зямель у паўпрацоўных гаспадарках, якія раней ляжалі пад адлогамі, павялічыла пляц засеву, што адначасна са зьмяншэньнем с.-г. падатку, значна падняло дабрабыт насельніцтва. Ёсьць асобныя выпадкі пераходу на шматпольле, а разам з гэтым узмацняецца клін кармовых траў, уводзіцца зялёнае ўгнаеньне—лубін. Закладзена 5 паказальных участкаў з мінэральным угнаеньнем.

Сельсавет узяў курс у бок жывёлагадоўлі, і ўжо прыметны вынікі. Так, кароў было—летась 973 шт., сёлета—1.050, коняй—летась 442, сёлета—501 шт.; з 53 бясконных гаспадарак у мінулым годзе—засталося 38. У сельсавеце маецца 3 гатунковыя жарабкі і 8 матак. Лік маладняку таксама павялічыўся.

Прамысловасьць сельсавету чыста саматужная, прычым налічваецца: кузьняў—9, сталяроў—8, бандароў—7, калесьнікаў—13 і інш. Рамесьніцтва ў большасьці зьяўляецца падсобным заняткам для сельскай гаспадаркі.

С.-г. падатак выканан па 99,8 проц., страхоўка на 97 проц. Закончана інвэнтарызацыя дзяржаўнае маемасьці.

З землябудаўніцтвам справа стаіць горш. З боку райземаддзелу няма чулага падыходу: ён іншы раз, ня ведаючы справы, адмяняе правільнае вырашэньне справы сельсавету і гэтым парушае яго аўтарытэт. Не самавіта справа і з камісіямі. Лепш з іх працуе культасьветная і дабрабыту. Культасьветная работа групуецца вакол хаты-чытальні. Праца ў сельсавеце вядзецца на беларускай мове, што значна прыблізіла апарат да мас.

Маюцца куткі: Ленінскі, вайсковы, каапэрацыйны і жаночы. Працавала 5 лікпунктаў, але выпуск быў надта малы. Праводзяцца гутаркі, даклады. Школамі ахоплена 213 дзяцей. Неабходна папоўніць сельсавет яшчэ адной школай. Каапэратыў налічвае 359 сяброў з паявым капіталам у 517 р. 57 к. С.-г. т-ва ў в. Пятроўка патрабуе ўсебаковае рэвізыі.

Камісія дабрабыту пабудавала 4 масты і 1 грэблю. С.-г. камісія дапамагала пасяўной кампаніі. Падатковая ж і лясная, як і камітэт узаемадапамогі, працуюць слаба.

Прэзыдыум РВК, адзначаючы рост Горкаўскага сельсавету, вынес падзяку грамадзянам в. Горак за пільную ўвагу да асьветнай справы, якая выявілася ў дабраахвотным пабудаваньні за свой кошт школы і перадачы на гэту справу каля 100 пудоў збожжа, раней ахвяраванага царкве з папом.

Г.

Асьветная справа на вёсцы.

Пэрспэктывы народнай асьветы ў Бабруйшчыке.

Апошні вучэбны год прашоў пад лёзунгам—павялічэньне выдаткаў на народную асьвету. Калі ўзяць 1924-25 г. параўнаць з мінулым ў сэнсе выдаткаў на асьвету, то ўбачым вялізарны скачок на 356 проц. У леташнім годзе было адпушчана на культурныя патрэбы насельніцтва па акрузе 942 тысячы,—а сёлета вызначаецца па арыентыровачнаму каштарысу 1 мільён 96 тыс. рублёў. Але і гэтай сумы мала, бо ў леташнім годзе ня былі ўключаны ў каштарыс 2 сямёхгодкі—з аднаго боку, а з другога—неабходна пабудаваць 26 новых школ, у тым ліку 2 сямігодкі, на што трэба шмат сродкаў, хоць ужо адпушчаны на гэтае 50 тыс. рублёў. Усяго на народную асьвету адпушчаецца 65 проц. дзяржаўнага бюджэту акругі.

Зарплата настаўніку-масавіку павялічваецца з 33 да 35 руб. у двух камплектавых школах і з 36 да 38 р. у аднакамплектавых школах; апроч таго, даецца настаўніку бясплатная кватэра, асьвятленьне і апал, чаго летась ня было. Зарплата тэхнічнага працаўніка павялічваецца з 12 да 17 р.

У мінулым годзе школьны камплект каштаваў 610 рублёў, цяпер—700 р.; акрамя таго, пры адчыненьні новага камплекту будзе адпускацца 500 руб. на абсталяваньне. На рамонт школ адпушчана 22 тыс.

Школы будуць забясьпечаны ўсімі неабходнымі падручнікамі і прыладамі, якіх ужо закуплена на 30 т. руб. і ў тым ліку куплена 400 глобусаў і 400 геаграфічных карт (СССР).

Я. С.

Рыхтуемся да новага вучэбнага году.

(Грэскі раён, Случчына).

Самы разгар працы па падрыхтоўцы да новага вуч. году. Разгледжана і зацьверджана школьная сетка па райёну на 1926-27 год. Намечана да адчыненьня 4 новых камплекты. Вядзецца напружная праца па пабудоўцы і рамонту школьных памяшканьняў. У вёсках—Старыца, Труханові чы, Грэску, Кухаве і Ленках сіламі грамадзян будуюцца школьныя памяшканьні, а ў вёсках—Язерцар, Гацуку і Вобчнея—таксама будуюцца памяшканьні з дапамогай райвыканкому. Заканчываюцца пабудоўкай школы ў Астраўку і Рудні. Па раёну праведзена абсьледаваньне 35 дзяржаўных і 13 прыватных школаў. Самымі выдатнымі школамі зьяўляюцца:—Шышцыцкая, Бядзяжоўская і Вобчанская. Рэшта абсьледаваных школ, прымаючы пад увагу мясцовыя ўмовы працы, праводзілі вучэбныя заняткі здавальняюча. Скончылі школы: з агульнага ліку навучаўшыхся—ў прымітывах—7,5 проц. хлапцоў і 3,2 дзяўчат, у сямігодках вытрымалі калёквіумы—8 проц. хлопцаў і 3,2 проц. дзяўчат.

С. П.

Праца дому селяніна.

(*Гор. Барысаў*).

Няма чаго і гаварыць аб значэньні дому селяніна ў Барысаве. Гэта падкрэсьлілі ў сваіх прамовах старыкі-сяляне на адчыненьні дому (увосень 1925 г.).

Неабходнасьць і карыснасьць дому селяніна асабліва будзе яснай, калі параўнаем наступныя лічбы: раней селянін у прыватніка за начлег з каня плаціў 50-70 кап. і валяўся на падлове а ў доме селяніна плаціць толькі 15 кап. і сьпіць, «як пан», па заяве аднаго селяніна, на мягкай, чыстай пасьцелі.

Усе зямельныя суды ды іншыя сялянскія справы разьбіраюцца ў доме селяніна. Тут-жа ёсьць юрыст, які піша розныя заявы, дае тлумачэньні па судох і г. д.

Пры доме ёсьць сельска-гаспадарчы музэй, дзе сабраны калекцыі рознага насеньня збожжа, траў ды інш. Ёсьць і бібліятэка з кнігамі па сельска-гаспадарчых пытаньнях, а таксама спэцыяліст-аграном, які дае парады сялянству.

А.

З вясковых лістоў.

— У Барысаўскай акрузе па ўсіх сельсаветах арганізаваны пажарныя дружыны. У апошні час акруговы камхоз выдаў 9 вясковым дружынам пажарныя машыны з рукавамі.

В.

— Каля м. Нароўлі (Мазыр. акр.) ужо тры гады стаіць паравая малацілка пад адкрытым небам і „сохне“.

Малацілку можна-было-б адрамантаваць і скарыстаць, але „Нараўлянцы“ штосьці не хочуць узяцца за гэту справу. Цікава, чаму

Партыйнае жыцьцё.

Усім акруговым камітэтам КП(б)Б.

Зараз, у зьвязку з задачамі, якія стаяць перад партыяй і савецкай уладай у галіне ўзьняцьця прамысловасьці і сельскае гаспадаркі, работы сярод беднаты, правядзеньня рэжыму эканоміі і г. д.,—асаблівае значэньне набывае актыўны ўдзел шырокіх мас работніц і сялянак ва ўсіх галінах савецкага будаўніцтва.

Дзеля гэтага патрабуецца асаблівая сур'ёзная ўвага з боку парткомаў да правядзеньня надыходзячае кампаніі перавыбараў дэлегацкіх сходаў работніц і сялянак.

Перавыбары дэлегацкіх сходаў павінны праводзіцца па гарадох з 15 верасьня па 15 кастрычніка, а на вёсцы—з 15 кастрычніка па 15 лістапада (пачынаць трэба зараз-жа пасьля сканчэньня палявых работ).

Падрыхтоўчую працу да перавыбараў дэлегацкіх сходаў трэба распачаць у горадзе ў пачатку жніўня, а на вёсцы—у пачатку верасьня.

ЦК КП(б)Б дзеля больш дакладнага і ўважлівага правядзеньня ўсяе падрыхтоўчае працы і кампаніі па перавыбарах дэлегацкіх сходаў прапануе вылучыць акруговыя камісіі ў складзе: прадстаўнікоў Жанаддзелу (старшыня), АПА, Аргаддзелу, КСМ і савету прафсаюзаў.

Асаблівую ўвагу трэба зьвярнуць на правядзеньне кампаніі на вёсцы, дзеля чаго скласьці пры райкомах падобныя-ж камісіі.

На вёсцы гэту кампанію трэба праводзіць як самастойную, унікаючы злучэньня яе з іншымі кампаніямі.

Для абслугоўваньня кампаніі акруговыя камітэты павінны высылаць у раёны адказных працаўнікоў.

У працы перавыбарчае кампаніі 1926-27 году трэба ўзяць пад увагу недахваты мінулае перавыбарчае кампаніі.

Уся падрыхтоўчая праца і перавыбарчая кампанія павінны быць праведзены пад непасрэдным кіраўніцтвам акругкомаў, райкомаў і ячэек.

Трэба дабіцца, каб на мясцох парт'ячэйкі ўважліва кіравалі правядзеньнем перавыбараў дэлегацкіх сходаў, для чаго трэба правесьці шырокую кампанію па растлумачэньню гэтае працы, ставячы даклады аб выніках працы дэлегацкіх сходаў на агульна-партыйных і ячэйкавых сходах.

З асаблівай увагай трэба аднесьціся да падліку і далейшага скарыстаньня ў працы вылучаемых дэлегатак скліканьня 1925-26 г.

Тых дэлегатак, якія найбольш сябе выявілі, трэба замацаваць на практычнай працы ў прафорганах, савецкіх, каапэрацыйных і іншых грамадзкіх арганізацыях і пасылаць у школы палітграматы.

Тых, што выявілі сябе на грамадзкай (прафэсыянальнай, савецкай, каапэрацыйнай) працы, трэба ўцягваць ў партыю, унікаючы пры гэтым агульнага прыёму і строга падыходзячы ў кожным паасобным выпадку.

Кампанію выпуску дэлегатак добра было-б закончыць урачыстымі дэлегацкімі сходамі, прыцягваючы на іх партыйныя, савецкія і грамадзкія арганізацыі і шырокія масы рабочых і сялян, ставячы на іх даклады аб выніках працы дэлегацкага сходу, работы паасобных дэлегатак і г. д.

У перавыбарчай кампаніі трэба асабліва выразна адзначыць кіруючую ролю рабочае клясы, значэньне саюзу рабочае клясы з сялянствам і саюзу бедняка з серадняком.

Дзеля стварэньня больш працаздольнага дэлегацкага сходу—правесьці найбольш дакладную падрыхтоўку да перавыбараў, арганізуючы папярэднія сходы з групамі работніц (па цэхах і зьменах, раскіданых работніц), з жонкамі рабочых, сялянкамі, прыцягваючы да выяўленьня кандыдатур, апрача сяброў партыі, і беспартыйны актыў.

Кампанія павінна шырока асьвятляцца ў мясцовым друку, у насьценных газэтах, у часопісі „Беларуская Работніца і Сялянка".

У кампаніі трэба наладзіць дакладны вучот актыўнасьці паасобных груп работніц, выбаршчыкаў і абіраемых (старыя кадры, новыя пласты, старыя дэлегаткі і г. д.).

У пабудове і працы дэлегацкіх сходаў 1926-27 г. кіравацца гэткімі матар'яламі:

а) Вынікі працы дэлегацкіх сходаў скліканьня 1925-26 г.

б) Палажэньне аб дэлегацкіх сходах работніц і сялянак і аб працы іх.

Сэкратар ЦК КП(б)Б **ГАЛАДЗЕД.**

Нам. Заг. Жанаддзелам ЦК **КРЭМЕР.**

Становішча парткіраўніцтва і партыйнага асяродку ў камсамоле.

(Барысаўшчына).

З часу апошняе акруговае канфэрэнцыі можна адзначыць у вогуле правільнае выкананьне дырэктыў па ўмацненьні партыйнага асяродку, выжываньне меўшых раней месца выпадкаў боязьні росту за кошт камсамолу.

Не зважаючы на агульны шпаркі рост камсамолу, за зімовы час процант парт. асяродку хоць і нязначна, але павялічыўся. У вогуле, камсамол выконвае сваю задачу—быць рэзэрвам партыі; перадаваемыя ў партыю камсамольцы складаюць 40 проц. агульна-партыйнага росту акруговае арганізацыі.

Якасны склад парт. асяродку палепшыўся за кошт павялічэньня запраўдных сяброў партыі (было 45, зараз 89) і параўнальна большае перадачы прамысловых рабочых Нова-Барысава.

Галоўная маса парт. асяродку, калі ўзяць разам фабрычна-заводзкія і гарадзкія цэнтры, знаходзіцца ў вытворчых пунктах. Але пры наліччы ў вытворчасьці тае базы, за кошт якой партыя можа расьці, трэба лічыць, што тэмп павялічэньня парт. асяродку ў вытворчых ячэйках нездавальняючы. Гэта тлумачыцца ў значнай меры тым, што фабрычна-заводзкія парт. ячэйкі пры прыёме ў партыю камсамольцаў-рабочых прад'яўляюць занадта вялікія патрабаваньні па палітграмаце.

Наглядаецца таксама некаторае зрушэньне і ў галіне ўзмацненьня парт. асяродку ў вясковых арганізацыях: процант партыйцаў у складзе вясковага камсамольскага актыву павялічыўся.

Парт. асяродак у большасьці выпадкаў нагружан камсамольскай работай і зьяўляецца актыўнай часткай у камсамоле, але разам з гэтым ёсьць нявая праслойка радавых партыйцаў-камсамольцаў, якія ня выконваюць камсамольскае работы. Наогул-жа, у вясковым нізавым актыве нагружанасьць парт. асяродку яшчэ вельмі слабая; лёзунг «сэкрэтар камсамольскае ячэйкі—партыец» яшчэ далёка ня выкананы.

Сярод камсамольцаў наглядаецца агульны рост цягі ў партыю, але адначасна сярод часткі камсамольцаў заўважваюцца востра адмоўныя зьявічы: чаканьне, пакуль іх перададуць у партыю, бяз жаднае ўласнае зацікаўленасьці ў гэтым, боязьні ісьці ў партыю таму, што там яшчэ больш нагрузкі і парт. абавязкаў.

Сёлета частка камсамольскага актыву была ўключана ў сетку партпалітасьветы, і гэта дапамагло лепш падрыхтаваць і выявіць перадаваемых у партыю. Практыка прымацаваньня да камсамольскіх ячэек партыйцаў крыху дапамагла атрымліваць рэкамэндацыі камсамольцам, якія ўваходзяць у партыю. Дрэнна толькі, што ня ўсе райпартарганізацыі ўважліва адносяцца да гэтае працы.

Парткіраўніцтва з боку райкомаў КПБ і КСМ ячэйкамі ў сэнсе яго практычнасьці і рэгулярнасьці значна палепшылася.

Па лініі парт. ячэек парткіраўніцтва яшчэ слабае; у вытворчых парт. ячэйках прыкмячаецца палепшаньне, у вясковых-жа—мясьцінамі заўважваецца вельмі слабае правядзеньне ў жыцьцё дырэктыў акруговай партыйнай канфэрэнцыі па вылучэньню лепшых таварышоў для прадстаўніцтва ў ячэйках КСМ, па разгрузцы іх ад іншае працы; таксама слаба стаіць справа ў сэнсе больш частае пастаноўкі і лепшае апрацоўкі асобных камсамольскіх пытаньняў на бюро і сходах ячэек, большага проценту наведваньня партыйцамі камсамольскіх сходаў. Дзеля гэтага бываюць выпадкі, калі маладыя камсамольцы, у тым ліку і малады актыў, з прычыны слабага кіраўніцтва парт. ячэек на мясцох (асабліва на вёсцы) не даацэньваюць ролі парт. кіраўніцтва, процістаўляюць працу камсамольскіх ячэек—партыйным.

Побач з актыўным удзелам большасьці партыйцаў-камсамольцаў у практычнай працы КСМ, сярод непрацуючых непасрэдна на выбарчай кіруючай працы заўважваецца адрыў ад камсамольскай работы, імкненьне выйсьці з камсамолу. Гэта зьявішча наглядаецца ня толькі сярод пераросткаў, але і сярод блізкіх да 23-х гадоў камсамольцаў. Партыйныя-ж і камсамольскія ячэйкі на падобныя зьявішчы рэагуюць слаба.

Акружком партыі даў на месцы падрабязную дырэктыву для зьнішчэньня зазначаных недахватаў. Райкомы і ячэйкі павінны намеціць практычныя мерапрыёмствы для правядзеньня ў жыцьцё гэтае дырэктывы.

М-ін.

Нямайценская ячэйка камсамолу.

(Сененскі раён, Віцебскае акругі).

Нямайценская камсамольская ячэйка заложылася яшчэ ў 1923 годзе. Тады ў ячэйцы было ўсяго 5 сяброў. Пасьля некаторага часу арганізацыйнага афармленьня ячэйкі, праца пачала разгортвацца. Зацікаўленая моладзь пайшла ў ячэйку, якая мае 27 сяброў. Большая частка сяброў ячэйкі (15 з 27) маюць саюзныя абавязкі. Узмацнілася дысцыпліна. Ячэйкавыя сходы камсамольцамі наведваюцца добра. На сходах бывае і беспартыйная моладзь.

Наладжана шчыльная сувязь з партыйнай групай кандыдатаў, праводзяцца супольныя сходы. 4 камсамольцы рэкамэндаваны ў партыю, сэкратар ячэйкі зьяўляецца кандыдатам партыі. Адмоўным бокам арганізацыйнае працы зьяўляецца некаторая бясплянавасьць.

Усе камсамольцы ахоплены палітычнай асьветай. Узімку працаваў сельска-гаспадарчы гурток.

Прымаецца ўдзел у працы жаночага дэлегацкага сходу. Выпісваецца 13 газэт, прычым з юнацкіх толькі «Камсамольская Праўда». Вэрбоўка дапісчыкаў у газэты сярод сялянства. Выдаецца і свая насьценная, але нерэгулярна, і ў ёе мала хто піша. Камсамольцамі ўсвоена нацпалітыка партыі, адносіны да беларускае мовы добрыя, але ячэйка ў поўнасьці на беларускую мову яшчэ не перашла. Наладжана добрая сувязь з настаўніцтвам. Настаўнікамі, па прозьбе ячэйкі, чытаюцца лекцыі, даклады, наладжваюцца спэктаклі і г. д.

Праца сярод батрацтва толькі пачынаецца, бо раней з-за недагаворанасьці з Райкомам працзямлесу (па віне апошняга) нічога нельга было зрабіць. Зараз-жа за кароткі тэрмін ужо вылучана 9 батракоў, з якіх 7 абхоплены працоўнымі ўмовамі, 2 уцягнуты ў прафсаюз і 3—у камсамол.

Больш-менш задавальняюча праца ў піянэратрадзе. На піянэрскай працы знаходзіцца 5 камсамольцаў.

Галоўным чынам ячэйка сябе выявіла на грамадзкай працы. Прымаўся актыўны ўдзел у арганізаваньні перавыбараў сельсавету і камітэту ўзаемадапамогі. У сельсавет абрана 8 камсамольцаў і 5 у камітэт узаемадапамогі. Камсамольцамі таксама абраны на пасады: нам. старшыні сельсавету, сакратара савету і старшыні камітэту ўзаемадапамогі. 1 камсамолец абраны ў сябры праўленьня і 1 сябром рэвізійнай камісіі Сененскага сельска-гаспадарчага таварыства «Граніт».

У сувязі з памянёнымі дасягненьнямі неабходна адзначыць 1 недахват. Гэта тое, што ячэйка не накіроўвала працу сваіх сяброў, абраных у тыя ці іншыя ўстановы.

У далейшым, зьнішчаючы існуючыя недахваты, ячэйцы неабходна зьвярнуць увагу на разгарненьне масавай працы сярод сялянскае моладзі.

Міхась Таптыгін.

Партасьвета ў Бабруйску.

Добра наладжаная, рэгулярная праца па партыйнай асьвеце, вядома, з наступленьнем летняга часу пачала даваць перабоі, а ў іншых месцах і зусім прыпынілася. Значная ўвага звярочваецца цяпер самаадукацыі партыйцаў. У кожнай ячэйцы існуюць гурткі (па 5 8 чалавек у кожным), дзе і прапрацоўваюцца розныя пытаньні ў залежнасьці ад складу гуртка, адукацыі сяброў, іх падрыхтаванасьці і г. д.

Чым займаюцца гурткі? Паглыбляюць і пашыраюць веды, набытыя зімой пры праходжаньні курсавой праграмы, больш дэтальна азнаямляюцца з пастановамі XIV парт'езду, там, дзе гэтыя пытаньні былі прапрацованы нездавальняюча.

Мэтады заняткаў вельмі разнастайныя—у залежнасьці і ад складу партыйцаў і ад умоў працы тэй ці іншай ячэйкі. У адным месцы вядуцца гутаркі, у другім чытаньне ўголас, у некаторых гуртках даюцца таварышам па чарзе тэмы і яны выступаюць у гуртках з невялічкімі дакладамі. Ёсьць ячэйкі, як напрыклад, ячэйка воднікаў, дзе калектыўна праводзіць самаадукацыю нельга, і там магчыма даваць толькі індывідуальныя заданьні.

Нарада старастаў, кансультантаў і кіраўнікоў гурткоў выявіла шмат якіх хібаў і недахватаў у самаадукацыйнай працы. Адзначалася малая наведваемасьць у іншых ячэйках, асабліва там, дзе таварышы заняты працай у начных зьменах, адсутнасьць вучоту правадзімай працы; некаторыя сябры нарады скардзіліся на адсутнасьць у ячэйках, асабліва ў сувязі з летнім часам, больш падрыхтаваных таварышоў, якія-б дапамагалі працы.

Як на кепскі бок, указвалася на тое, што гурткі пабудаваны ў большасьці казённа, не прыстасоўваючыся да ўмоваў працы паасобных партыйцаў, да месца іх жыхарства і г. д. Указвалася і на тое, што налічча кіраўнікоў (хоць іх і не назначалі, а былі кансультанты, але апошнія фактычна былі кіраўнікамі) у большасьці гурткоў прывядзе к таму, што задача ўсёй працы—навучыць партыйца самастойна карыстацца кніжкай,—ня будзе выканана, праца не дасягне мэты.

Пастаноўлена, каб на далейшы час кіраўнікоў пакідаць толькі там, дзе праца бяз іх зусім немагчыма. Да кожнага гуртка, ня маючага яшчэ кансультанта, пастаноўлена прымацаваць больш адукаванага таварыша. Зьвернута ўвага на неабходнасьць вядзеньня пратаколаў (самай упрошчанай формы) і сваячасовай дасылкі іх у акруговае бюро па самаадукацыі. Там, дзе немагчыма арганізацыя гурткоў, прапанована праводзіць індывідуальную самаадукацыю.

Міхась Л.

Пяць гадоў закону аб прамысловым падатку.

26-га ліпеня 1926 г. скончылася пяць гадоў з дню выданьня першага закону аб прамысловым падатку, на грунце якога разьвілася ўся сучасная падатковая сыстэма. За гэтыя пяць гадоў закон аб прамысловым падатку, як і ўся сыстэма ападаткаваньня, увесь час удасканальваўся, прыстасоўваючыся да гаспадарчых і палітычных задач савецкае ўлады.

Мінулыя пяць гадоў прайшлі пад знакам аднаўленьня і разьвіцьця народнае гаспадаркі краіны; побач з ростам вытворчых сіл і палепшаньнем матэр'яльнага дабрабыту насельніцтва разьвівалася і мянялася сыстэма ападаткаваньня.

У першыя гады НЭП'у падатковая сыстэма мела характар «рвачества». У гэтыя гады Урад змушан быў пакрываць усё ўзрастаючыя патрабаваньні бюджэту за рахунак, галоўным чынам, эмісіі і падаткаў. Непадатковыя прыбыткі ў умовах агульнага занепаду народнае гаспадаркі былі вельмі нязначныя. Падатковы закон гэтых гадоў спасьцігае ўсякую крыніцу, усякі промысел, якім бы нязначным ён ні быў.

Першае палажэньне аб прамысловым падатку, выдаданае 26 ліпеня 1921 г., вылучаецца яшчэ вельмі прымітыўным і недасканалым. Водлуг гэтага палажэньня, прадпрыемствы па выбары патэнтаў падзяляліся на 3 разрады, прычым у трэці разрад уваходзілі як розьнічныя, так і аптовыя і поўаптовыя прадпрыемствы; ураўніцельны збор вылічваецца па кварталах і спаганяецца штомесячна; сума ўраўніцельнага збору вызначаецца аднальковым процантам са звароту для ўсіх відаў гандлю.

Але з бегам часу падатковая сыстэма мацнее і ўдасканальваецца. Падаткі, пабудаваныя на грубых знадворных прыметах і ня здольныя прыстасоўвацца да плацежаздольнасьці паасобных плацельшчыкаў, уступаюць сваё месца больш дасканальным. Адыходзяць шмат роўных наслаеньняў на кштальт падатковых плацежаў (прымусовае разьмеркаваньне паяў, цэлявыя падаткі і інш.), уводзіцца больш разьмежаваньне пры ападаткаваньні розных груп насельніцтва, паглыбляецца клясавы падыход. Ападаткаваньне вёскі перажывае шмат зьмен: шматлікасьць натуральных і грашовых падаткаў, адзіны харчовы падатак, адзіны натуральна-грашовы с.-г. падатак, і, урэшце, адзіны сельска-гаспадарчы падатак, які паступова набліжаецца да падаходнага.

Разам з разьвіцьцём сыстэмы ападаткаваньня ўдасканальваецца і тэхніка падатковае работы. Перыяд падатковага «рвачества», абавязковых падатковых заданьняў адыходзіць у мінулае.

Зараз палітыка ападаткаваньня будуецца на падставе адпаведнасьці яе агульнай палітыцы савецкае дзяржавы, палітыкі, як мага большага разьвіцьця вытворчых сіл. Лёзунгам падатковага апарату зараз зьяўляецца «вылічэньне падатку па фактычных зваротах і прыбытках плацельшчыка».

Мінулыя пяць гадоў паказалі, што сыстэма ападаткаваньня адпавядае задачам палітычнага і гаспадарчага ўмацаваньня СССР. Праз падаткі мы маем моцны савецкі рубель, праз падаткі мы маем моцны, сталы, бездэфіцытны бюджэт.

Г.

Аднаўленьне нашых мясцовых шляхоў.

Нашы мясцовыя шляхі зносін і ў даваенны час не адзначаліся сваім дасканалым становішчам. І тады яшчэ ў восеньні дажджлівы час па іх цяжка было праехаць.

За час вайны і рэвалюцыі ня толькі не рабілася ніякага рамонту, але масавы рух папсаваў шляхі дашчэнту.

Калі 3 500 вёрст шляхоў дзяржаўнага значэньня, якія знаходзяцца пад ведамам Нар. Кам Шляхоў, маюць яшчэ добры выгляд, то 53.500 вёрст нашых мясцовых шляхоў амаль зусім папсаваны. Гэта значна адбіваецца на сельскай гаспадарцы, а адгэтуль і на ўсёй эканоміцы краіны, затрымліваючы прывоз на рынак сялянскіх прадуктаў.

Таму аднаўленьне мясцовых шляхоў зносін для нас павінна быць першачарговай задачай.

Дзеля гэтага быў выпрацаван пяцігадовы плян аднаўленьня мясцовых шляхоў, папраўка іх і мастоў.

Гэты плян прадугледжвае аднаўленьне ў працягу 5 год усіх мастоў на шляхох акруговага значэньня, а ў прыватнасьці пабудову новых мастоў даўжынёю ў 11.799 тыс. саж., капітальны рамонт мастоў, даўжынёю ў 4.047 саж. і бягучы рамонт мастоў, даўжынёю ў 3.200 саж., а таксама работы па выпрамленьню палатна шляхоў на суму 2.963.950 руб. Каштоўнасьць работ, якія ўваходзяць у гэты плян, складае суму ў 6.735.825 руб. Плян гэты павінен быць выканан у працягу 1924-1929 г.

Такім чынам, першым годам правядзеньня гэтага пляну ў жыцьцё быў 1924 25 год. Сума, якая патрэбна была для яго выкананьня, складае 1.547.984 руб., але з прычыны скарачэньня сродкаў на будаўніцтва, было выдана толькі 436.498 руб., г. зн. 28 процантаў супроць праэктаваных дапушчэньняў.

Ня гледзячы на няпоўнае выкананьне пляну мінулага году, значныя выгоды ў нас ёсьць: 1) пераход на пабудову мастоў больш простага тыпу і скарачэньня даўжыні нова-пабудаваных мастоў (калі гэта было магчыма); 2) пераход на бэтоннае будаўніцтва і вядзеньне работ гаспадарчым спосабам, а таксама выкарыстаньне на мясцох таннай рабочай сілы.

У вытворчы плян 1925-26 г. увашлі нявыкананыя ў мінулым годзе супроць пяцігадовага пляну работы, прадугледжаныя плянам на гэты год, у суме 1.521.083 руб., а ўсяго на суму 2.362.187 руб. Але рэальнай сумай, якая адпускаецца ў гэтым годзе на рамонт, зьяўляецца толькі сума ў 613.051 руб., г. зн. усяго каля аднэй чверці сродкаў, прадугледжаных плянам, хоць на 44 проц. і больш, чым у мінулым годзе.

Згодна рэальных асыгнаваньняў гэтага году, вызначана правесьці наступныя работы: 1) пабудаваць новых мастоў 441 шт. на 1.934 саж.; 2) зрабіць капітальны рамонт мастоў 104 шт. на 920 саж.; 3) бягучы рамонт 56 шт. на 987 саж. і 4) зрабіць 68 шт. зялеза-бэтонных труб.

Сума сродкаў, якая адпушчана на шляхавае будаўніцтва па мясцовых бюджэтах, значна павялічылася. Загатоўка лесу выканана на 90 проц., а ў некаторых акругах і на ўсе 100 проц.

З аднаго боку мы бачым вялікую зацікаўленасьць і энэргію месц у справе шляхавага будаўніцтва, з другога боку мы бачым, што пяцігадовы плян ня выконваецца з-за недахвату сродкаў. Пры гэтым трэба цьвёрда адзначыць, што бюджэтныя магчымасьці наўрад ці дазволяць нам у гэтыя пяць год выканаць цалкам вызначаны плян. І ў мінулым і ў гэтым годзе выкананьне пляну прыблізна складае 28 проц.

А правядзеньне рамонту шляхоў у той колькасьці, як гэта прадугледжана плянам, абавязковае. Такім чынам, з прычыны немагчымасьці правесьці гэтыя работы за кошт бюджэтных сродкаў, неабходна зьвярнуцца да ініцыятывы мас, якія непасрэдна зацікаўлены ў правядзеньні гэтых работ.

У свой час быў запрапанован „праэкт працоўнай шляхавай павіннасьці сельскага насельніцтва". У той форме, у якой ён быў запрапанован, ён быў адхілен. Але, з другога боку, трэба даць сельскаму насельніцтву магчымасьць у тым выпадку, калі яно само захоча правесьці рамонт сваімі сродкамі, зрабіць гэта. Трэба ўтварыць такія ўмовы, пры якіх дабраахвотныя пастановы агульнага сходу якой-небудзь мясцовасьці былі-б абавязковымі для ўсіх сяброў гэтага сходу. У такіх выпадках дзяржава павінна была-б ісьці насустрач насельніцтву шляхам бясплатнага водпуску матар'ялаў на рамонт шляхоў.

М. П.

Пажарная ахова ў Случчыне.

Пажарны пададдзел пры акруговым аддзеле камунальнай гаспадаркі абсьледаваў і праінструктаваў 13 пажарных сельскіх і местачковых дружын. Пры абсьледаваньнях праводзіліся агульныя сходы пажарнікаў, на якіх абгаварваліся спосабы пажарнай аховы. За апошні час арганізавана 13 новых пажарных дружын у вёсках і 3 пры савецкіх гаспадарках.

Праз Гарсавет выдана пастанова аб ачыстцы комінаў у горадзе. Утворана арцель камінараў, якія па 1-е ліпеня ачысьцілі 3.118 комінаў.

Гарадзкая пажарная дружына за апошнія 3 месяцы правяла 8 выездаў пажарнага абозу на трывогі. Як адно з дасягненьняў у пажарнай ахове, трэба адзначыць пабудаваньне каланчы пры пажарным дэпо.

Праца местачковых і сельскіх пажарных дружын вызначалася, апрача тушэньня пажараў, у наглядзе за ажыцьцяўленьнем жыхарствам проціпажарных мер. Для гэтага пажарныя дружыны на мясцох праводзілі абсьледаваньне комінаў у сэнсе іх спраўнасьці і сваячасовай ачысткі.

К.

ЭКАНАМІЧНАЕ ЖЫЦЬЦЁ.

Ёмкасьць рынку і таваразварот у БССР за 1925-26 год.

Каштоўнасьць рыначнай с.-г. прадукцыі БССР за 1925 26 год, згодна даных аб фактычных загатоўках на 1-е чэрвеня, **складае 61.130.000 руб.** (на 28,9 проц. больш, чым у мінулым годзе).

Ёмкасьць рынку ў прамтаварах на 1925 26 год, на аснове даных аб розьнічным таваразвароце дзяржаўных і кааперацыйных арганізацый за першыя тры кварталы сёл. году і даных ЦСУ аб закупцы сялянствам тавараў за першыя паўгодкі сёл. году, вылічан ў 33.256.000 руб.

Па падрахунку разьмераў таваразвароту за 1925-26 год, розьнічны гандаль вясковай каапэрацыі выяўляецца ў суме 48.692.200 руб. У сувязі з тым, што па справаздачах каапэрацыйнай сыстэмы каля 19 проц. звароту нізавой сеткі прыходзіцца на аптовы зварот с.-г. прадуктаў, што дае суму 9.252.800 руб., то чысты зварот па прамтаварах нізавой каапэрацыйнай сеткі выявіцца ў суме 39.446 400 руб.

Прымаючы пад увагу, што вясковая каапэрацыя ахоплівае 60 проц. вясковага таваразвароту, можна лічыць, што агульная ёмкасьць вясковага рынку на прамтавары ў сёлетнім годзе выявіцца ў суме 65.744.000 руб.

Увесь жа розьнічны зварот па БССР у сёл. годзе выявіцца дапушчальна—у 168 335 000 р.

Дапускаючы, што процант удзелу с.-г. прадуктаў ва ўсім розьнічным звароце будзе такі-ж самы, як у мінулым годзе, **увесь розьнічны зварот па прамтаварах выявіцца ў суме 137 530.000 руб., з якіх на вясковы рынак прыходзіцца 65 744.000 руб., і на гарадзкі—71 786 000 руб.**

Патрэбы нашага рынку ў прамысловым сырцу для бягучага году ўзяты арыентыровачна ў разьмерах мінулага году. Пры гэткіх умовах **ёмкасьць рынку БССР у прамтаварах на 1925-26 г. выявіцца ў 186 567.000 р.**

Дапушчальны завоз асноўных прамтавараў у 1925 26 г., на аснове фактычнага завозу за кастрычнік-май, вызначаецца: па тэкстылю—у суме 22.030.000 руб., па баваўнянай ткані—16 590 000 руб., па іншай мануфактуры—5.440.000 руб., па мэталатаварах—9.000.000 руб., па цукру—8.000.000 руб., па запалках—915.000 руб., па скураных таварах—7.780.000 руб., па аконнаму шклу—520.000 руб., па махорцы—2 200.000 руб., па сельска-гаспадарчых машынах—3.000.000 руб. і па газе—1.665.000 руб.

Агульная ёмкасьць рынку БССР па 10 асноўных прамтаварах выяўляецца у суме 61.907.000 руб., што складае 44,3 проц. усяе ёмкасьці.

Дапушчальны завоз асноўных прамтавараў у БССР асноўнымі дзяржаўнымі каапэрацыйнымі арганізацыямі па прадугледжанаму завозу за 1925—1926 г. выявіцца ў суме 41.941.000 руб. (у 1924-25 г. было ўсяго завезена на —30.952 000 руб.). Такім чынам, завоз 9 відаў асноўных прамтавараў азначанымі арганізацыямі ў сёлетнім годзе павялічыцца на 35,5 проц: у параўнаньні з 1924-25 г., хістаючыся па асобных таварах ад 130,8 проц. (па с.-г. машынах) да 20,2 проц. (па запалках). Што датычыцца мэталатавараў і аконнага шкла, то завоз апошніх зьменшыўся, даўшы па ніжэньне папершых—16,2 проц. і па другіх—12 проц.

Разьмер таварнасьці с.-г. прадуктаў за 1925 26 г. вызначан Наркамгандлем, выходзячы з даных пяцігадовага пэрспэктыўнага пляну разьвіцьця сельскай гаспадаркі БССР. Згодна гэтага пляну, таварнасьць сельскай гаспадаркі за пяцігодзьдзе ўзрастае на 90,5 проц., г. зн. штогодны прырост таварнасьці складае ў сярэднім 18,1 проц.

В.

Гаспадарчы стан БССР за чэрвень 1926 г.

Сельска-гаспадарчы рынак.

За справаздачны пэрыяд прыкмячаецца скарачэньне продажу запасаў збожжа. Гэта тлумачыцца тым, што вёска ня мае ўжо багатых запасаў. Хлебазагатоўкі супроць мая скараціліся на 53,3 проц., загатоўкі лёну—на 30 проц., скуранога сырцу—на 8 пр., шчаціны—на 47,5 проц.

Мясныя загатоўкі, наадварот, далі павышэньне супроць мая на 32 проц. Дзякуючы павялічэньню прывозу скаціны, цэны на ялавічыну далі зьніжэньне на 9,3 проц.

Таваразварот.

Гандлёвая кан'юнктура чэрвеня ў асноўным захавала тыя-ж рысы, якія былі ў маі: той жа голад на тавары, хаця ў больш слабой форме. Аднак у параўнаньні з рэзка паніжанай кан'юнктурай мая, у чэрвені прыкмячаецца некаторае ажыўленьне таваразвароту. Гэта, галоўным чынам, датычыцца розьнічнага гандлю пры амаль нязьменным стане аптовага гандлю.

Што ж датычыць стану тэкстыльнага рынку, дык тут усё застаецца амаль пастарому—прыкмячаецца напружанае становішча. У зьвязку са скарачэньнем завозу, звароты Менскага аддзяленьня тэкстыльсындыкату ў чэрвені (у параўнаньні з маем) зьнізіліся на 11,2 процантаў.

На мэталічным рынку заўважваецца недахват цьвікоў, а па некаторых раёнах—недахват жалеза розных гатункаў.

Попыт на бакалейна-каленіяльныя тавары застаецца на паніжаным узроўні. Павялічэньне попыту прыкмячаецца толькі ў адносінах да цукру, звароты якога па даных мясцовага аддзяленьня цукратрэсту павялічыліся на 38,5 проц.

ДРУГІ ПЛЕНУМ ЦЭНТРАЛЬНАГА САВЕТУ ПРАФЭСЫЯНАЛЬНЫХ САЮЗАЎ БЕЛАРУСІ.

Справаздача прэзыдыуму ЦСПСБ.

(*З дакладу т. Ендакова*).

Умовы прафэсыянальнай працы на Беларусі надта цяжкія. Мы ня маем кампактнай масы рабочых, з прычыны адсутнасьці разьвітай прамысловасьці. З другога боку, шмат перашкаджае гэтай працы рознастайны нацыянальны склад насельніцтва.

Ня гледзячы на гэтыя недахваты, рост ідзе няспынна. Гэты рост можна бачыць з наступных лічбаў: да 1-га кастрычніка 1925 г. усіх сяброў саюзаў налічвалася 138.432, а да 1-га красавіка сёлетняга году налічваецца ўжо 158.339 чал.

Па нацыянальнаму складу сябры саюзаў падзяляюцца наступным парадкам: беларусаў—54,5 проц., яўрэяў — 28 проц., вялікарасейцаў—9,2 проц. і палякаў—3,9 проц. Па стану: мужчын—77,5 проц., жанчын—22,5 проц.

З усяго ліку сяброў саюзаў рабочых толькі—54,1 проц.

Праца Прэзыдыуму ЦСПСБ ішла пад знакам барацьбы з канцылярскай валакітай і рассылкай абежнікаў. Былі дасьледаваны Бабруйскі і Слуцкі акруговыя саветы прафэсыянальных саюзаў, два ЦП саюзаў, 3 акруговых аддзяленьні і 7 мясцкомаў.

Апроч таго, праведзена работа па фінансаваму дасьледваньню саюзаў, дзеля чаго былі наладжаны два выезды на акругі, а таксама па дасьледу стану рабочых прымежнай паласы і стану парабкоў у адным раёне.

За справаздачны пэрыяд значна ўзмацніўся нізавы прафсаюзны апарат і павысілася актыўнасьць рабочых у працы сваіх нізавых ячэек. На перавыбарных сходах Ф.-З.К. усюды ставіліся даклады аб дзейнасьці Ф.-З.К. і рэвізыйных камісій. Да хібаў справаздачнай кампаніі трэба аднесьці няўменьне некаторых Ф.-З.К. пабудаваць даклады, каб зацікавіць удзельнікаў сходаў, а рэвізыйныя камісіі часта зусім не рабілі справаздач.

Што-ж датычыцца перавыбараў, дык пэрсанальная форма выбараў надта спадабалася саюзнай масе, і касіраваньне перавыбараў было толькі ў рэдкіх выпадках.

У часе перавыбарнай кампаніі ў спрэчках прымала ўдзел ад 10 да 35 проц. удзельнікаў сходаў. Крытыка была здаровая і сталая.

Трэба падкрэсьліць паляпшэньне абслугоўваньня начных зьмен. Загадчыкі фабрычных камітэтаў звычайна працуюць толькі ўдзень; цяпер-жа ўжываецца мэтад склікаṇьня сходаў па кожнай зьмене.

Ідэю вылучэнства трэба тут усебакова абмеркаваць: ад студзеня да красавіка сёлетняга году вылучана рабочых ад варстатаў на адказную кіраўнічую працу—192 асобы, а на прафпрацу—115 асоб. З прычыны таго, што вылучэнцы мяняюцца кожны год, яны ня могуць дакладна азнаёміцца з працай, з другога боку, вылучэнца ставяць у некаторых выпадках у горшыя матар'яльныя ўмовы, чым тады, калі ён працаваў у варстаце; апрача таго, на вылучэнцаў нагружалі так многа працы, што ў іх няма часу вучыцца. Пасьля ўсебаковага досьледу стану вылучэнства ЦСПСБ даў рад практычных указаньняў прафэсыянальным арганізацыям, як трэба паставіць працу ў гэтай галіне.

У фінансавых пытаньнях назіраецца значнае палепшаньне, і зваротныя сродкі па саюзах за год павялічыліся на 100 проц. Гэта тлумачыцца павялічэньнем ліку сяброў саюзаў і лепшай пастаноўкай сяброўскіх узносаў. Дзякуючы гэтаму, дэфіцытнасьць саюзаў значна паменшылася. У працягу справаздачнага пэрыяду ЦСПСБ абсьледаваў фінансавую працу 7 саюзаў і 2 акруговыя аддзяленьні з нізавымі ячэйкамі.

Трэба спыніцца на абслугоўваньні прафсаюзнай масы па сельскіх мясцовасьцях. Агульны лік гэтае масы, у адносінах да агульнага ліку сяброў саюзу, складае 38,7 проц. Ня ўсе яшчэ лесарубы ўцягнуты ў прафсаюзную працу. Саюз узяў курс на арганізацыю сельскага прафэсыянальнага актыву.

Кватэрная каапэрацыя робіць значныя дасягненьні. Сёлета ёсьць намер пабудаваць 494 кватэры. Зараз узьнята пытаньне, каб крэдыты на кватэрнае будаўніцтва выдаваліся на 40 год, дзякуючы гэтаму, можна будзе ўцягнуць у кватэрную каапэрацыю і менш заможных рабочых.

Летась з 83.803 застрахаваных былі прапушчаны праз дамы адпачынку 3.660 і сёлета з 108 897 застрахаваных будзе прапушчана 3.780, на курорты сёлета паслана 458 хворых. Курортна санаторная дапамога значна пагоршылася.

Прыкмячаецца тэндэнцыя росту беспрацоўя: на 1 га кастрычніка 1925 г. у БССР было 22.511 беспрацоўных, а на 1-га красавіка 1926 г.—28.152. Гэты прырост ідзе за кошт рабочай сілы вёскі.

Дзякуючы працоўным калектывам, якія арганізоўваюць беспрацоўных, удалося значна аслабіць крызіс. Калектывы далі работу 6000 рабочым. Вытворчыя калектывы выпускаюць прадукцыі на 8.579.500 руб., што складае 25 проц. дзяржаўнай прамысловасьці.

Грамадзкія работы таксама адыгралі значную ролю ў галіне зьмякчэньня беспрацоўя.

Вёска на шляху да лепшай будучыны.

Цягнік адкаціўся ад Віцебскага вакзалу, шпарка пакаціўся на захад—к Полацку.

Спачатку чыгунка ўецца берагам абмялеўшай Дзьвіны, далей яна заварачваецца на захад і ўрэзваецца стужкай у лясы і палі.

Сяголетняя сьпякота зьмяніла звычайны краявід Віцебшчыны. Павысыхалі ўсе сажалкі і балоты. Суха.

Ад ст. Сіроціна да Новага Сяла вёрст 18; дарога ўвесь час бяжыць па полі; дзе-ні-дзе відаць гайкі-бярозак, алешніку. Праз два гады пасьля далучэньня да Беларусі выгляд палепшыўся.

Вось Шуміліна. Былы чыгуначны пасёлак, топкі балоцісты, зрабіўся цэнтрам раёну. Раней пасёлак выгараў ушчэнт раз у два гады ў абавязковым парадку, па вуліцах плавалі вуткі, танулі да самага панараду вясковыя калёсы, цёпкаліся сяляне і гандляры. Зараз усё гэта пасунулася бліжэй к гістарычнаму мінуламу. Паабапал вуліцы пракапаны канавы, пракладзены масткі. Узьняліся к небу пажарныя вышкі. З панскіх абамшэлых будынкаў пабудован палац—па нацворнаму выгляду—будынак РВК. Мястэчка прыбралася, папрыгажэла. Зараз мястэчка гарыць ідэалёгічным агнём. Шырыцца камсамол, піянэры ўсё глыбей і глыбей забіраюцца на вёску; перад імі адступаюць папы і царква. У самым Шуміліне царква раней красавалася ў цэнтры, процi РВК, а зараз пужліва прытулілася к зялёным ёлкам чыгуначнай абсады, але тонкая істужка чыгункі надта слабая забарона. Пад бадзёрыя гукі камсамольскіх сьпеваў пачынаюць ачуньваць папы. Зьбітыя рэвалюцыяй на эканамічным фронце, яны спрабавалі выраўняць сваю арду па ідэалёгіі новай царквы, але дарма. На „радуніцу" поп с. Лескавіч Гурноў пачуў бадзёры піянэрскі зоў да лепшага, вольнага, раданага жыцьця тут, на зямлі. Ня вытрывала натура мужыка-хлебароба. Закінуў ён у прымагільную канаву царкоўнае кадзіла, а на кучаравую бяровку—свой папоўскі крыж і зьявіўся ў будынак РВК каяцца. Зьбянтэжаныя бабулькі і дзядзькі доўга чакалі помсты папу ад бога за зьняважу кадзіла і біцьце крыжа аб бярозку, не дачакаліся.

Старая цемра рушыцца. Раней тут панавала самагонка ды крадзеж, асабліва па староверскіх сёлах. Зараз міліцэйская мятла прашлася па вёсцы,—вымелі ўсіх зладзеяў-казарэзаў, засадзіла за краты самагоншчыкаў, і адразу лягчэй стала на вёсцы.

З Шуміліна едзем пад м. Бешанковічы. Першая па шляху вёска Лазукі яскрава сьведчыць аб дасягненьнях рэвалюцыйных часоў. Зграбнымі баравікамі паўскакалі па полю новыя будынкі хутаран. Шматпольле, новыя машыны зьявіліся на палёх. Вятлей выгляд селяніна, замест дзядоўскага капшука-коніка ён ужо шпарыць на „лісапеце". Чмута царскага самаўладзтва яшчэ ня зжыта і выяўляецца ў гарбылях і дзюрках мастоў, глыбокіх выбоях дарог і хваравітым выглядзе школ.

У Лазуках ужо ёсьць свая, савецкая інтэлігэнцыя: камсамольцы і партыйцы вучацца і пакончалі вузы, тэхнікумы.

Па вёсках ходзяць пісьманосцы, чытаюцца газэты. Больш пашырана „Крестьянская Газета" з Масквы, але дзе-ні-дзе прабіваецца ўжо і „Савецкая Беларусь". Але чым далей ад'яжджаеш углыбкі былой Міхалоўшчынскай воласьці, тым, здаецца, меней зьмен. Вось старая Дабея. Тут, на выгане, заўсёды сустрэнеш п'яных, заспаных, кудлатых старавераў, за імі ганяюцца і забіраюць да дому цьвярозыя староверкі. Сёлета і тут трэснула абшчына, пабілася на хутары.

Дабрабыт вёскі відочна ўзрастае. Старая вёска струхнела і рушыцца знутры. У хатах усё больш партрэтаў савецкіх і партыйных працаўнікоў і ўсё менш абразоў. Дзеўкі ўжо мала вянчаюцца, проста „расьпісваюцца ў воласьці": ня зжывуцца—разводзяцца.

Гараць вясковыя сталетнія амшары, уцякаюць вужакі і зьвяры; чысьцей, сьвятлей робіцца небасхіл. Вялікае будаўніцтва Кастрычніка ў вёсцы зьвініць, нясецца ў вышыні.

Сіроцінскі р., Віцебск. акр.

Д. Вітэнь.

Праца нашага спажывецкага каапэратыву.

(Талочынскі раён, Аршаншчына).

Местачковая спажывецкая каапэрацыя мае пяць крам: адна галоўная, тры аддзяленьні і адна мясная; на вёсцы тры крамы: у Друцку, Азёрцах і Скавышках.

Усе крамы гандлююць досыць добра, а ў дні кірмашу (нядзеля, серада і пятніца) местачковым пайшчыкам і дайсьці немагчыма: цэлы дзень натоўп, прыходзіцца стаяць больш гадзіны, пакуль да цябе дойдзе чарод.

У гэтыя дні ўсё праўленьне ідзе на помач у крамы, усім досыць работы. Апрача таго, што трэба правільна разьмяркоўваць мануфактуру, прыходзіцца напружана сачыць за пайшчыкамі-спэкулянтамі. Шмат здараецца такіх выпадкаў, калі пайшчык возьме на сям'ю 10-15 мэтраў мануфактуры, а потым нясе яе ў краму да спэкулянта.

За мінулы апэрацыйны год (да 1-га кастрычніка 1925 г.) было пайшчыкаў—238. Тавараў за гэты час прадана на 122.871 р., з гэтае сумы—пайшчыкам на 28.264 р., закуплена на 108.301 р., пры гэтым акруговы каапэратыў мог здаволіць толькі 20 проц. гэтае сумы, а рэшта куплялася ў прыватных гандляроў. Налічэньні на тавары даходзілі да 17 проц.

Даклад праўленьня апошняму сходу пайшчыкаў (27 сьнежня 25 г.) паказаў, што гэты зварот каапэрацыйнага гандлю даў чыстага прыбытку 3.343 р. 12 к. Сход пастанавіў скарыстаць гэтыя грошы такім парадкам: 10 проц.—у запасны капітал, 40 проц.—у асноўны, 25 проц.—на культасьветныя патрэбы, 15 проц.—у спэцыяльны фонд для электрыфікацыі м. Талочына, 10 проц.—на ўзнагароду служачым каапэратыву і неаплачваемым членам праўленьня.

Што зрабіў каапэратыў за бягучыя 8 м-цаў—з 1-га кастрычніка 25 г. па 10 чэрвеня 26 г.?

Пайшчыкаў за гэты час налічваецца 855, паявых узносаў—1.956 р. Тавараў куплена на 141.612 р., з гэтае сумы на 101.000 куплена ў акруговым спажывецкім каапэратыве, г. зн. больш, чым на 71 проц. Прадана тавараў на 211.000 руб., што ў сярэднім дае зварот 26.375 р. у месяц. Налічэньні на тавары зьнізіліся ўжо да 13-ці процантаў.

Вясковыя аддзяленьні хоць і не даюць прыбытку, але-ж сябе акупляюць ды паступова ўцягваюць сялян у каапэрацыю.

Мясная крама вядзе барацьбу за зьніжэньне цэн на мяса. Раней талочынскія мясьнікі складалі «хаўрус» і кіравалі цэнамі на жывёлу і мяса. Калі-б ня было гэтае крамы, цэны на мяса былі-б вышэй на фунце ня менш як на 5 кап. За паўтары гады свайго існаваньня яна ўжо мае чыстага прыбытку каля 600 руб. (г. зн. свайго зваротнага капіталу).

Вынікі гэтае працы гавораць самі за сябе. Лік пайшчыкаў павялічыўся ў 3 з паловай разы, прадана тавараў больш на паўтара разы і закуплена таксама, прыблізна, больш на столькі-ж.

Калі зьвярнуць увагу на тое, як праводзіцца рэжым эканоміі, дык мы ўбачым, што цэны зьменшыліся на 4 проц. (17—13=4).

Акруговая спажывецкая каапэрацыя адпусьціла ўжо тавараў больш, як на 51 проц. (71—20=51), а гэта сьведчыць аб большых дасягненьнях нашага каапэратыву і аб агульным уздыме і палепшаньні нашае прамысловасьці.

Які ўдзел бяруць самі пайшчыкі ў сваім каапэратыве? Адказам на гэта запытаньне пахваліцца нельга. З аднаго боку мы бачым, што ёсьць сумленныя каапэрацыйныя дзеячы, што яны добра працуюць і хочуць працаваць, а з другога—на кожным сходзе мы чуем скаргі праўленьня, што яму вельмі цяжка сабраць гэты сход, каб падрабязна вырашыць галоўныя пытаньні сваёй працы. Вось, мусіць, з гэтае прычыны апошні сход 27 сьнежня 1925 г. ухваліў правесьці інстытут упаўнаважаных—аднаго на 10 пайшчыкаў. Здавалася-б, што цяпер ужо лягчэй будзе склікаць гэтых упаўнаважаных. Аднак-жа за 6 м-цаў ледзьве ўдалося закончыць гэтыя выбары.

І вось на сёмым месяцы, 4-га ліпеня ўрэшце-такі адбыўся гэты даўно чаканы сход упаўнаважаных, які праўленьне прыстасавала да міжнароднага дню каапэрацыі.

На гэтым сходзе, як і раней, праўленьне парадавала прысутных чыстым прыбыткам за 8 месяцаў у 4.157 р. 20 к. Плянавыя заданьні выкананы на 300 проц. Рэвізыйная камісія, як і раней, зазначае, што вызначаны 1 проц. на страту пры водпуску тавараў з крам даходзіць толькі да паловы проценту, што растрат і перарасходаў няма, што тавары купляюцца амаль выключна за гатоўку, што, наогул, праўленьне працуе добра, мае добрыя адносіны і сувязь са ўсімі ўстановамі м. Талочына.

Між іншым праўленьне закранула балючыя і вострыя моманты бягучае сучаснасьці—гэта дапамога пагарэльцам м. Талочына і каапэраваньне беднаты. На задаволеньне першага—адпушчана 150 р., а на другое—праўленьне прапануе адлічыць 10 проц. з чыстага прыбытку; сход упаўнаважаных аднагодна падтрымаў гэта.

Такім чынам, праўленьне адлічвае 10 проц. на беднату, што дае 415,7 руб. за паі беднаты. Гэта дасьць магчымасьць адразу каапэраваць каля 500 бедкякоў, калі праўленьне запіша няпоўныя паі.

Праца каапэраваньня беднаты праўленьнем ужо распачата. Сьпісы ад сельсаветаў паступаюць. Сельсавет працай перагружан, яму аднаму досыць цяжка выявіць хто бядняк і хто серадняк. Мне здаецца, што тут патрэбна дапамога і іншых арганізацый: камітэту ўзаемадапамогі і камсамольскіх ячэек. Апошнія, стоячы на варце бядняцкіх інтарэсаў, павінны прыняць гарачы ўдзел у гэтай надзвычайнай працы з тым уздымам і захапленьнем маладых сіл, якімі ўладае толькі наша сьвядомая моладзь. Маючы такія правільныя правераныя сьпісы, праўленьне без памылак можа запісаць паі на праўдзівых беднякоў.

Аднак, яшчэ шмат пайшчыкаў малаактыўных і зусім маласьвядомых, а пагэтаму сувязь іх з праўленьнем малая і кволая. Да гэтага часу, як казаў мне старшыня праўленьня каапэратыву, культасьветная праца на вёсцы не вялася. Ці можа праводзіць гэту працу адно праўленьне? Вядома, што не: няма актыву пайшчыкаў, няма і работы. Разумеецца, дасягненьні былі-б значна большыя, калі-б праўленьне магло апірацца на такі актыў. Тады-б і сходы адбываліся своечасова, тады-б не трапляліся і тыя непаразуменьні і адмоўнасьці, якія часта сустракаліся. А то мы прыходзім у праўленьне і гвалтуем, а ўсім сходам арганізавана памагчы ня можам ці ня хочам.

Талочынскія служачыя-пайшчыкі бяруць у крэдыт, да атрыманьня пэнсіі. Раней плацілі па кніжцы, і тут табе зараз-жа залічвалася да набору 5 проц. скідкі, а цяпер—плаці ўвесь доўг, а марак ня прымаюць. Гэта многім не па кішэні. Мімаволі застаецца «хвосьцік», за гэты «хвосьцік» праўленьне зачыняе крэдыт. Што тут рабіць? Ня хочаш, а трэба ісьці ў прыватную краму, дзе табе—дзіву даешся—усё даюць, ня гледзячы на досыць доўгі „хвосьцік", які цягнецца па 2-3 месяцы. Тут, калі набярэш на 30 руб. ды дасі 20 руб., дык цябе праводзяць з пашанай і ўвагай. У каапэратыве ня тое.

Мне добра вядома, што не я адзін «крэдытуюся» ў прыватных крамах, а гэта значыць, што яшчэ наш каапэратыў ня можа здаволіць сваіх пайшчыкаў на ўсе 100 проц. і яшчэ шмат нашых грошай застаецца ў прыватных крамах.

Трэба падумаць, каб абхапіць і здаволіць пайшчыкаў на ўсе 100 проц.

Наша спажывецкая каапэрацыя стаіць на здаровым грунце, моцна паглыбляе свае корні ў жорсткую глебу, сакавіта раскідае свае галіны ў шырыню і вышыню над гэтай неразворанай глебай, прыцягвае пад сваю страху ўсіх прыгнечаных нэпманскім капіталам і за гэта ёй наша шчырая падзяка.

Настаўнік П. Ранушаў.

Аб матар'яльным становішчы нова-паступаючых у вышэйшыя навучальныя ўстановы.

Пасьля Кастрычнікавай рэвалюцыі вышэйшыя навучальныя ўстановы шырока адчынілі свае дзьверы для рабочых і сялян. І вось цяпер, калі адбываецца прыём нова-паступаючых у ВУЗ'ы, мы бачым, што гэта праводзіцца ня толькі на словах, а і на справе: у асноўным ВУЗ'ы папаўняюцца дзецьмі рабочых і сялян з далёкіх глухіх вёсак, дзе 9 10 гадоў таму назад ня ведалі, што такое навука, што такое вышэйшая школа. Часта наглядаюцца выпадкі, калі селянін вёрст за 80-100 прыходзіць пехатою падаць заяву ў ВУЗ. Гэта гаворыць за тое, што той селянін, які ня ведаў, што такое навука, вразумеў карысьць навукі.

Адзіная прычына, якая пужае паступаючых у ВУЗ-ы з далёкіх глухіх вёсак, гэта—матар'яльнае і кватэрнае пытаньне. Праўда, дзяржава шырока ідзе насустрач студэнтам, дапамагае ім бясплатным навучаньнем, выдачай значнаму процанту студэнцтва стыпэндый і прадастаўленьнем інтэрнату, а паступаючы не карыстаецца правамі студэнта і ня мае ні інтэрнату, ні матар'яльнай дапамогі. Тое, што ён прывясе з сабой з вёскі, хопіць яму ня больш, як на два тыдні; усё-ж паступаючыя павінны знаходзіцца да часу вынікаў аб залічэньні ў лік студэнтаў каля месяцу, а дапамогу ад бацькоў ня кожны можа атрымаць.

Думаю, што адпаведныя савецкія ўстановы павінны зьвярнуць на гэта ўвагу, асабліва на кватэрнае пытаньне, бо ў гор. Менску паступаючых як у ўнівэрсытэт, так і ў іншыя навучальныя ўстановы налічваецца каля 2500 чалавек.

Н. Ефстаф'еў.

КРАЯЗНАЎСТВА.

Стан абсьледаваньня Асіпавіцкага раёну, Бабр. акр.

Праца па вывучэньню і абсьледаваньню Асіпавіцкага раёну распачалася з 1-га чэрвеня г.г. Кіруе ўсяёю справаю Асіпавіцкае раённае таварыства краязнаўства, на чале з старшынёю т. Нямцовым. Распрацаваны каляндарны плян па месяцах і сэзонах. Па гэтаму пляну і вядзецца праца. Ужо пачалі паступаць ад некаторых сельсаветаў адказы на заданьні; да гэтага часу паступілі гэткія матар'ялы: калекцыі кузурак, гэрбары расьлін, фольклёрны матар'ял, запоўненыя анкеты па звычаёваму праву, па вывучэньню бюджэту часу селяніна і мэтэоролёгічныя назіраньні за мінулы 1925 год і за палову 1926 г. Частка гэтых матар'ялаў апрацоўваецца на месцы, а рэшта групуецца і накіроўваецца для апрацоўкі ў адпаведныя камісіі і сэкцыі Інбелкульту. Т. Нямцоў праэктуе зрабіць карты расьліннасьці, глебы і прамысловасьці. У гэтым кірунку ім ужо праароблена шмат працы. Яўрэйскі аддзел Інбелкульту за гэты час таксама правёў шмат працы: па яго заданьнях настаўнікі Лапіцкай яўрэйскай школы зрабілі абсьледаваньне мястэчка Лапічы з боку сацыяльна-бытавога. Праца амаль што скончана і дала каштоўныя вынікі. Далей будзе праведзена такое-ж абсьледаваньне і ў рэшце мястэчак: Асіпавічах і Ясені.

Дзеля інструктаваньня мясцовых працаўнікоў у справе зьбіраньня матар'ялу, а таксама дзеля вывучэньньня на месцы пэўных пытаньняў, ЦБК намеціла накіраваць у Асіпавічы наступныя экспэдыцыі: 1) па вывучэньню фонэтычных асаблівасьцяў мясцовай гаворкі; 2) па апісаньню помнікаў старасьвецкага мастацтва і па вывучэньню сучаснага; 3) па антраполёгіі; 4) па вывучэньню промыслаў; 5) па орографіі, геолёгіі і гідрографіі; 6) па вывучэньню гародніцтва, пчалярства і гадоўлі жывёлы. Ужо праведзена экспэдыцыя па вывучэньню асаблівасьцяў мясцовай гаворкі; зараз прадстаўнік сэкцыі саматужнай прамысловасьці Інбелкульту т. Рак вывучае промыслы, а гэтымі днямі выяжджае т. Лебедзева для апісаньня помнікаў старасьвецкага мастацтва і праф. Рагавы для вывучэньня глебы. Рэшту экспэдыцый праэктуецца накіраваць у канцы жніўня ці ў пачатку верасьня, калі будуць праводзіцца настаўніцкія раённыя курсы з мэтай практычнага азнаямленьня парцаўнікоў з правядзеньнем тых ці іншых пытаньняў.

Вось у якім становішчы знаходзіцца праца па абсьледаваньню раёну. Ня гледзячы на сэзон адпускоў, праца праводзіцца даволі пасьпешна. Больш сталя і плянова гэта праца павінна разгарнуцца з пачаткам вучэбнага году (з верасьня).

А. К.

Беларусь—на Ўсясьветным Кангрэсе рабочых-эспэрантыстаў.

5-га жніўня ў Ленінградзе распачнецца 6 ы Усясьветны Кангрэс рабочых эспэрантыстаў **адзінага фронту.**

На гэты кангрэс Беларусь пасылае сваю дэлегацыю ў складзе 8 чалавек з Менску і 4—з месц (ад Слуцку, Віцебску, Бабруйску і Мазыра).

На Кангрэсе мае быць да 250 прадстаўнікоў рабочых эспэр. арганізацый Эўропы (усіх дзяржаў) Азіі і Амэрыкі.

Амаль адначасова—2 га жніўня—распачнецца Ўсесаюзны Зьезд эспэрантыстаў савецкіх краін. Гэтыя два кангрэсы ў Савецкім Саюзе зьявяцца нявіданай да гэтага часу дэманстрацыяй сусьветнага рабочага эспэранцкага руху.

Летняя с. г. практыка студэнтаў Менскага Беллэдтэхнікуму.

Для поўнага азнаямленьня з новымі мэтадамі гаспадараньня кожны студэнт атрымаў пэўную колькасьць зямлі: на вучэбна-школьным гародзе—3 кв. кажні і на вуч. школьным полі—6 кв. сажняў.

Апрача працы ў сваім гародзе і на полі, студэнты працуюць яшчэ на так званым эканамічным полі. Тут--проста фізычная праца. Глеба апрацоўваецца рознымі с.-г. машынамі, з якімі студэнты дасканала азнаёміліся.

На біо-станцыі вядзецца дасьледчая праца і робяцца назіраньні за пагодай, зьбіраюцца калекцыі расьлін, шкоднікаў і г. д.

З жывёлаводзтвам студэнцтва знаёміцца тэарэтычна і практычна. Раней чытаецца лекцыя, а потым зьмест яе прымяняецца на практыцы.

Студэнты не забываюць і самаасьветы і грамадзкай працы: займаюцца ў палітасьветных гуртках і вядуць грамадзкую працу ў Бараўскім с-савеце. Ужо праведзена кампанія па азнаямленьню сялянства з сельска-гаспадарчым падаткам. У саўхозе „Ванцараўшчына“ былі пастаўлены два спэктаклі-канцэрты.

Д.

Неаднальковыя ільготы.

(Заходнія чыгункі).

У ліку застрахаваных, абслугоўваемых чыгуначнымі страхкасамі, ёсьць шмат часовых рабочых, а таксама і беспрацоўных. Усе застрахаваныя абслугоўваюцца мэдыцынскай дапамогай па месцу іх пражываньня. Аднак калі патрабуецца дапамога спэцыялістаў дактароў, дык у такім выпадку часовыя рабочыя і беспрацоўныя апыняюцца ў горшым становішчы, чымся пастаянныя, штатныя. Справа ў тым, што на праезд у Гомель ці Менск патрэбен білет, а дармовы білет мясцовы доктар выдае толькі тым, хто мае пасьведчаньне аб службе.

Такія пасьведчаньні маюць толькі штатныя рабочыя. Беспрацоўныя-ж і часовыя рабочыя прымушаны ехаць за лекамі на свае сродкі, ці—зусім аставацца без мэдыцынскай дапамогі.

У той жа час пэнсіянэры страхкасы атрымоўваюць білеты дарэмныя, са штампам „на праезд без пасьведчаньня“. Вось і трэ' было-б такія дарэмныя білеты выдаваць і беспрацоўным, і часовым рабочым, даўшы дактаром права накладаць вышэйпамянёны штамп.

Галоўсацстраху трэба памысьліць аб гэтым,

Хв. Шынклер.

Хроніка.

Да прыёму студэнтаў у БДУ.

Выканаўчае бюро БДУ асыгнавала 1.000 р. на забясьпечаньне прыяжджаючых паступаць у БДУ. Абедамі і інтэрнатам будуць забясьпечвацца ў першую чаргу сяляне.

Пашырэньне інтэрнату для рабфакаўцаў.

Пасьля значнага рамонту, які праводзіцца зараз у інтэрнаце рабфаку пры БДУ, лік ложак з 280 пашыраецца да 350.

Навуковая камандыроўка праф. Рубашова.

Дэкан мэдфаку БДУ праф. Рубашоў атрымаў навуковую камандыроўку заграніцу. Мэта камандыроўкі—пазнаёміцца з навінамі ў галіне хірургіі.

Досьлед сельска-гаспадарчых школ.

Нар. Кам. Асьветы правёў досьлед с.-г. школ у Канічах (Калінінскай акр.), Смалянах (Аршанскай акр.) і Беліцах (Віцебскай акр.).

Досьлед выявіў слабую забясьпеку гэтых школ жывым інвэнтаром і зваротнымі сродкамі.

Ураджай на школьных вучастках шмат лепшы, чымся ў сялян.

Агульная пастаноўка справы, у параўнаньні з мінулым годам, у школах значна палепшылася.

Зьліяньне акруговых спажывецкіх саюзаў.

Дзеля рацыяналізацыі працы спажывецкай каапэрацыі, Праўленьне Белкаапсаюзу пастанавіла зьліць Барысаўскі акрсаюз з Менскім і Полацкі з Віцебскім.

Упарадкаваньне пажарнай справы.

Для ўпарадкаваньня пажарнай справы на Беларусі патрабуецца каля 500 тысяч руб.

З 1127 пажарных дружын вельмі слаба забясьпечаны інвэнтаром 357 дружын.

Для належнае пастаноўкі пажарнае справы трэба яшчэ арганізаваць 300 новых пажарных дружын, прычым на кожную дружыну патрабуецца выдаткаў па 1385 руб.

На фронце асьветы.

Вячэрнія школы сялянскай моладзі.

Галоўпалітасьветы бярэ ў наступным навучальным годзе на свой бюджэт вячэрнія школы сялянскай моладзі (усяго 100 школ—па 1 на раён).

Асьветная сетка.

Сёлета-сетка лікпунктаў і хат-чытальняў павялічваецца на 20 проц. Усяго будзе існаваць 330 хат чытальняў, 100 народных дамоў, 140 апорных лікпунктаў, 382 звычайныя лікпункты і 152 школы для малапісьменных (30 у горадзе і 122 у вёсцы).

Арганізацыя Цэнтральнага Экскурсійнага Бюро.

Пры Галоўпалітасьветы ўтвараецца Цэнтральнае Экскурсійнае Бюро, у якое ўваходзяць прадстаўнікі партыйных і савецкіх устаноў.

Эканамічная хроніка.

Крэдыт каапэрацыі на хлебазагатоўкі.

Бел. Кантора Дзяржаўнага Банку выдзяліла мясцовым каапэрацыйным арганізацыям 75.000 руб. для хлебазагатовак у працягу жніўня.

Дадатковая адгрузка цукру для БССР.

Нар. Кам. Гандлю СССР загадаў адгрузіць дадаткова цукровага пяску: для Менску—12 вагонаў, для Слуцку—4, для Магілёва—7, для Полацку—4 і для Барысава—3.

Апавяшчэньне.

— У пятніцу, 30 ліпеня, а 7 гадзіне ў веч. у памяшканьні Камгасу (Пляц Волі № 2) адбудзецца пасяджэньне Зямельнае Пад'сэкцыі Камсэкцыі Гарсавету.

Парадак дню:

1) Выбары Бюро Зямельн. Пад'сэкцыі.
2) Выпрацоўка пляну работ Пад'сэкцыі.
3) Бягучыя справы.

Запрашаюцца ўсе сябры Гарсавету, якія запісаліся і жадаюць запісацца ў Зямельн. Пад'сэкцыю.

С у д.

За нарушэньне закону.

Пад судом—бацька і сын Міхалевічы. Заля суду 3 га вуч. г. Менску, дзе разглядалася справа, перапоўнена.

Сын папаў пад суд за нявыплату алімэнтаў, а бацька—за продаж апісанай судом маемасьці.

У 1925 годзе Уладзімера Міхалевіча народны суд прызнаў бацькам дзіцяці гр. Ганны Букаевіч і прысудзіў да штомесячнай выплаты алімэнтаў у суме 17 руб.

Але маладому Міхалевічу пастанова суду —„не закон“. І вось цэлы год ён і ня думае дапамагаць сваёй былой „каханай“.

Гр. Букаевіч прымушана зноў п[...] заяву ў суд на Міхалевіча.

Суд у забясьпеку іску Букаевіч [...] каўбасны гандаль бацькі і сына М[...]чаў.

Бацька, ня гледзячы на вопісь—[...] крамы прадаваў, што караецца па а[...] Крым. Код.

Малады Міхалевіч у суд не зьявіў[...] справа адкладзена.

Бацька-ж Міхалевіч за нарушэньне [...]ну засуджан на 6 месяцаў зьняволен[...]

Я. С—

Навука і тэхніка.

Найвялікшы ў сьвеце тунэль.

У Нью-Ёрку заканчываецца пабудоўка двух тунэляў пад ракой Гудзонам; гэтыя тунэлі зьвяжуць Манхаттаі (высла, на якой ляжыць цэнтр Нью-Ёрку) з Джэрсей-Сіці. Даўжыня кожнага тунэлю 1.321 сажань, г. зн. больш 2 з паловай вёрст, прыгэтым пад вадой праходзе больш 720 сажняў. Тунэлі ляжаць побач адзін з другім і прыстасаваны дзеля руху толькі ў адным напрамку—па адным ехаць у адзін канец, а па другім—у другі. Шырыня тунэля 22 цалі—больш трох сажняў. З аднаго боку тунэля паложан тратуар для пешаходаў. Праведзена электрычнае асьвятленьне. Тунэль разьлічан на праход па ім да 46.000 экіпажаў у суткі. У тунэлі пастроены вэнціляцыйныя станцыі, якія нацягваюць у тунэль чыстае паветра. На пабудоўлю тунэлю пашло 115.000 тон жалеза і 130.000 тон цэмэнту.

На Дану ў сярэднявяковую эпоху.

З растова-на-Дану выехала архэолёгічная камісія на чале з праф. Мільлерам дзеля агляду курганоў і гарадзішчаў на верхнім Дану. Асабліва цікава гарадзішча недалёка ад ст. Цымлянскай, дзе ў сярэднія вякі знаходзіўся вялікі гандлёвы горад Саркел, разбураны пасьля качэўнікамі. Раскопкі Саркела, закінутыя ў часе імпэрыялістычнай вайны, будуць зноў аднолены. Будуць таксама агледжаны гарадзішчы каля[...] каракарскай і шэраг іншых гарадзі[...]

Па думцы Мільлера, па ўсяму Д[...] сярэднія вякі былі культурныя га[...] крэпасьці, населеныя народам, бліз[...] сучасных каўкаскіх народаў; гэты [...] успрыняў візантыйскую культуру і [...] слаўе.

Багацьці ў нетрах Грузіі.

У аддзеле паліграфічнай прамысло[...] СНГ Грузіі было зроблена абсьледв[...] лепшых абразцоў алгецкага (грузінск[...] вядомага ўсяму сьвету золінгофэнскаг[...] меччына) літаграфскага каменя. На [...] на другім камені было адрукован[...] 7.600 экзэмпляраў розных абразцоў. [...]ніку нельга было адрозьніць—на якім [...] тых камянёў была выканана работа. [...]чынам, параўнаўчыя досьледы алге[...] каменя далі найлепшыя вынікі.

Аднаўленьне сьфінксаў.

Ангельскія архэолёгі ў Эгіпце ва[...] мэтай аднавіць выгляд сьфінксаў, [...] працягу тысячагодзьдзяў паступова ра[...]валіся стыхійнымі праявамі і пясчаным[...] носамі. Работы супольна з эгіпецкім у[...] ужо распачаліся. Такім чынам, сьфінкс[...] дуць мець такі-ж самы выгляд, які ял[...] лі пры фараонах.

Абавязковая пастанова № 13

НАРОДНАГА КАМІСАРЫЯТУ ЗАМЕЖНАГА І ЎНУТРАНАГА ГАНДЛЮ БС[...]

17-га ліпеня 1926 г., г. Менск.

На падставе арт. 4 (пункт „м“) „Часовага Палажэньня аб Народным Камісарыяце па ўнутраным гандлі БССР (Збор Узакан. 1924 г., арт. 227), Народны Камісарыят замежнага і ўнутранага гандлю БССР, у разьвіцьцё п. 1 абавязковай пастановы Наркамунгандлю БССР ад 19-га красавіка 1926 г. № 5—**пастанаўляе:**

1. Абавязаць усе дзяржаўныя, каапэрацыйныя і прыватныя прадпрыёмствы, газэтныя кіоскі, а таксама і паасобных грамадзян, якія гандлююць пэрыядычнымі выданьнямі (газэты, часопісі і г. д.) па ўсёй тэрыторыі БССР, прадаваць гэткія выключна па цане, паказанай на вокладцы.

2. Усе выдавецтвы і прадпрыёмствы, якія распаўсюджваюць творы пэрыядычнага друку цераз контрагэнцкі апарат (кіоскі, газэтчыкі і г. д.) павінны адбіраць ад сваіх контрагэнтаў абавязацельствы ў пісьмовай форме аб выкананьні імі п. 1 гэтае пастановы, агаварваючыся, што, у выпадку [...] вольнага павялічэньня цаны супроць [...]занай на даным творы, контрагэнт [...] пазбаўлены далейшай дастаўкі літарат[...]

3. Вінаватыя ў нарушэньні гэтае п[...]новы прыватныя асобы падлягаюць а[...]насьці па 141 арт. Крым. Код., а слу[...]выя асобы—па 141 і 106 або пры адп[...]ных абставінах—108 арт. арт. Крым. [...]

4. Нагляд за выкананьнем гэтае п[...] вы ўскладаецца на органы міліцыі і [...] длёвую Інспэкцыю Наркамгандлю БССР.

Нам. Народнага Камісара Замежнага [...] Унутранага Гандлю БССР і Старшы[...] Камітэту па рэгуляваньню дзейн[...] выдавецтваў **ТАМКОВІЧ**

Кіраўнік Спраў **НЕСЬЦЕРАЎ.**

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬ[...]**

Народны Камісарыят Замежнага і Ўнутранага Гандлю БССР

ГЭТЫМ АБВЯШЧАЕ,

што загадам Старшыні Эканамічнай Нарады БССР

ад 5 га мая 1926 г. дазволена

БЕЛКАМУНБАНКУ АДЧЫНІЦЬ у гор. Бабруйску

АДДЗЯЛЕНЬНЕ БЕЛАРУСКАГА КАМУНАЛЬНАГА БАНКУ.

МЭТА АДДЗЯЛЕНЬНЯ—

садзейнічаць аднаўленьню і разьвіцьцю камунальнай гаспадаркі і кватэрнага будаўніцтва.

Кіраўнік Спраў Наркамгандлю НЕСЬЦЕРАЎ.

АБВЕСТКІ прымаюцца ў канторы газэты „Савецкая Беларусь“ Менск, Савецкая, 63, тэлефон 244.

ПАДПІСВАЙЦЕСЯ

на

штодзённую беларускую газэту

„САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“

ОРГАН Ц. В. К. Б. С. С. Р.

НА ЖНІВЕНЬ М-Ц.

„САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“ зьяўляецца неабходнай газэтай для працаўніка цэнтральнага і мясцовага савецкага апарату, партыйца, вясковага актывіста, настаўніка, інтэлігента і інш:

На 1 месяц газэта каштуе	70 кап.
„ 2 „ „ „	1 р. 40 к.
„ 3 „ „ „	2 р. —
„ 6 „ „ „	4 р. —
На год „ „	7 р. —

Падпіска прымаецца ў Менску—Савецкая, 63, а ў правінцыі ўсімі аддзяленьнямі Дзярж. Выдавецтва, агентамі і ўпаўнаважанымі, а таксама ўсімі паштова-тэлеграфнымі аддзяленьнямі.

ТЭАТР-ЦЫРК.

Дом Культуры Імя ФРУНЗЭ.	Пятніца, 30-га ліпеня. Гастролі Маскоўскага Яўрэйскага Дзяржаўнага Тэатру. „ТРИ ЕВРЕЙСКИХ ИЗЮМИНКИ“ Муз. камэдыя. Пачатак а 9-й гадз. вечара.
Сад „Прафінтэрн“.	Пятніца, 30 га ліпеня Сёньня і штодзённа гастролі гумарыста-коміка, любімца ленінградзкіх тэатраў. Б. А. Валентынава Сатыра на тэму дню, маналёгі, прыпеўкі і імітацыя пры ўдзеле артысткі Ленінградзкіх тэатраў. КАЗАЧЭНКО. (Расейскія і цыганскія рамансы).
Цырк А. Г. Кіссо.	Пятніца 30-га ліпеня. Размаітая цыркавая праграма ў 3-х аддзяленьнях Працяг чэмпіонату Францускай БАРБЫ Адбудзецца барба 5-х пар. Пачатак роўна а 9 й гадз. вечара. Цэны месцаў—ад 25 к. да 1 р. 25 к.

Гр-ка м. Узда, Менскай акр. **Зарэцкая Даша Ільёўна** выклікае свайго мужа **Алека Зарэцкага,** які знаходзіцца невядома дзе з восені 1924 году, па справе скасаваньня шлюбу.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Лічная чырвонаарм. кніжка год ра[...] 1901—Валахановіча А. В., кв. 2816.
— Каапэрац. кніжка, выд. МЦРК—Лі[...]шыца Л. В., кв. 2817.
— Дрэвяная кніжка № 15952, выд. праў[...]леньнем Зах. чыгунак—Максімчука А. А., кв. 2819.
— Сяброўскі білет № 7263, выд. Гомельскім саюзам савгандлем—Каракчэева А. П., кв. 2820.
— Каапэрацыйн. кніжка № 11042, выд. МЦРК—Каравайчыка П. Г., кв. 2821.
— Лічная картка № 801, выд. Менакрваенкамам—Левіна А. Г., кв. 2822.
— Пасьведчаньне, выд. Менскім акругов. лясьніч. і квіт, выд. Менакрфо—Шабуневіча А. І., кв. 2823.
— Каапэрац. кніжка, выд. МЦРК—Міхневіча Н. Ф., кв. 2824.
— Пашпарт, выд. Менакрміліц. — Глаз Р.-Я. А., кв. 2826.
— Лекавая кніжка, выд. Менстрахкас.—Пісарчык М. Я., кв. 2827.
— Вайск. вучотная кніжка № 32, выд. Копыльск. РВК—Пятрусевіча І. Н., кв. 2828.
— Лічн. кніжка, выд. Гомельск. Ваенкамат.—Юрасіка Н. К., кв. 2837.
— Пашпарт, выд. Менакрміліц.—Шуневіч Ю. Ф., кв. 2838.

Галоўлітбел № 19708

Менск, 1-я дзяржаўная друкарня

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ